

№ 98.

Kalendarzyk tygodniowy:

Czw. św. Katarzyny Sen.
Piąt. św. Filipa.
Sob. św. Zygmunta Kr.
Niedz. Znal. Krzyża św.
Pon. św. Floryana M.
Wt. św. Piusa V.
Sr. św. Jana Apost.

Wschód sł. godz. 4 m. 34
Zachód sł. godz. 7 m. 21
Dług. dnia godz. 14 m. 46
Przybyło d. godz. 7 m. 16

Gena prenumeraty:

w Ł O D Z I:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie " 3 " —
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " " 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 5 " 76
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja.

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.
Telefonu № 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Czwartek, dnia 30 kwietnia 1914 roku.

Kantory: własny w Warszawie ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierz u aptecz. p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu.

CENY OGŁOSZEŃ: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem: pierwszy raz 12 kop., następny 10 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (za każdą grubszą literę płaci się 2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy 25 kop. Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dzień świąteczny, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Mamy zaszczyt zawiadomić, że na zasadzie ustawy, Najwyżej zatwierdzonej w Carskim Siole 30 stycznia (12-go lutego) 1914, odbyło się w Warszawie 26-go kwietnia 1914

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

T-wa Akcyjnego Pierwszej Warszawskiej Fabryki Palenia Kawy, Cykoryi i Surrogatów Kawy „PLUTON — T. i M. TARASIEWICZÓW”

w Warszawie,

z kapitałem Akcyjnym 1,000,000 rubli,

na którym Tow. Akc. ukonstytuowało się i rozpoczęło działalność.

Dyrekcja: Tadeusz Tarasiewicz, prezes, Michał Tarasiewicz, zastępca, Bronisław Kurowski, Roman Pawłowski i Włodzimierz Kurowski.

Na zastępców wybrano: p. p. Stanisława Miraszewskiego, Józefa Buttara; do komisji rewizyjnej: pp. Leona Szemplińskiego, Mieczysława Sławińskiego, Henryka Jastrzębskiego, Franciszka Karasińskiego i Antoniego Etienne's. 1705

GONOREIN „MOTOR”

doskonały środek (w kapsułkach) przeciwko rzeżączce (tryprowi) i chorobom dróg moczowych. Działa bardzo dobrze jak w ostrych, tak i przewlekłych wypadkach. Wyrabia Wares. Tow. Motor. Żądać w aptekach i składach aptecznych. 1541

Wydział towarowy

przy 1564

Wiem Łódzkiem T-wie Pożyczkowo-Oszczędność.

Łódź, ul. Przejazd 14, I piętro, front

poleca na sezon wiosenny duży wybór materiałów na ubrania męskie po cenach bardzo przystępnych (fabrycznych). Sprzedaż odbywa się codziennie w godzinach biurowych od godz. 10 do 3 po poł., a oprócz tego we wtorki, czwartki i soboty od godz. 6 do 8 wieczorem, zaś w niedziele od godz. 12 do 2 po poł.

Rzeżączka przewlekła i jej leczenie. Powszechnie wiadomo, że rzeżączka bardzo często przyjmuje charakter przewlekły i powoduje cały szereg cierpień, które stanowią niemal zwykły skutek tej choroby. EUMIKTYNA (Eumictine) leczy szybko przewlekłą rzeżączkę i jej następstwa. W obecnym czasie jest to najskuteczniejszy środek przeciw rzeżączce o charakterze ściśle naukowym, zapewniający i zabezpieczający od nawrotów.

EUMIKTYNA (Eumictine) przygotowywane jest w laboratorium d-ra M. Leprince'a i znajduje się w sprzedaży we wszystkich znaczniejszych aptekach. 743

Aeroplan.

Nad miasteczkiem Capowicami wznosił się pewnego dnia aeroplan.

Szybując jakiś czas równym lotem w górę, nagle zaczął opadać i ku zdumieniu zebranych na widok niezwykłego ptaka, mieszkańców, osiadł spokojnie na samym środku.

Gromada ciekawych podbiegła do aeroplanu, zasympując lotnika pytaniami.

— Może aeroplanowi potrzeba benzyny? — zapytał ktoś.

— Nie, aeroplanowi nic nie potrzeba, tylko mnie — odparł lotnik.

— Benzyny? — zapytano.

— Nie, koniaku Szustowa, bo mi się cały zapas jego wyczerpał. I dlatego właśnie wylądowałem przed handlem win.

1601

Wyprzedaż Resztek po cenie kosztu: na garnitury, kostiumy i sakie
1458 Edmund Wasilewski Mikołajewska 67.

Janina Schoeneich ul. Andrzeja № 5. 1543
Właścicielka Magazynu Mód po powrocie z zagranicy poleca na sezon obecny Modele i Nowości w wielkim wyborze

Teatr Polski Dział „Ludwik XI” jubileusz 30-jej letniej pracy Scenicznego Dyrektora BOLESŁAWSKIEGO. Cegielniana 63.

Rozkład pociągów

od 1-go maja 1914 do 1-go maja 1915 r.

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odchodzą z Łodzi: *12.15, W 7.35, 9.30, W 12.50, 1.50, *3.30, W 5.20, 6.15, W 8.40, M 8.05, S 2.55, 7.35.
Przychodzą do Łodzi: 4.48, 7.33, 9.40, W 10.40, 1.00, W 4.53, W 7.42, 10.13, W 11.00, S 8.35, S 4.18, S 6.30, S 9.15.

Kolej Warszawsko-Kaliska.

Z Łodzi (kal.) w kierunku Warszawy: 1.02, 5.23, *11.4, 2.31, 9.45 (do Łowicza).
Z Łodzi (kal.) w kierunku Kalisza: 3.12, *6.07, 8.00, 12.00, 4.40, 8.03 (do Sieradza).
Przychodzi z Sieradza: 8.45.
Z dworca kaliskiego odchodzą do Słotwin: 6.15, do Kolušek II: 11.11.
Ze Słotwin przychodzą do Łodzi (kal.): 7.12, z Kolušek II: 7.55.

Uwagi. W—oznacza pociąg warszawski. S—space-
rowy. M—mieszany. *—kuryerski lub połączenie z kuryerskim. Grubym drukiem oznaczone są pociągi kursujące między godz. 6 wieczorem do 6 rano. Pociągi spacerowe kursują od 20 maja do 19 września.

W jaki sposób możemy uczynić postać naszą wysmukłą.

Ileż udręczeń przyczynia nam otyłość! Jeżeli obwód talii wzrasta, jeżeli postać staje się ociężałą, to choć twarz zachowuje świeżość młodości, cały urok przyska. Ale czyż może to być powodem do smutku, skoro posiadamy idealny środek przeciwko otyłości? Stosując Jodyrinę D-ra Deschamp'a (Jodhyrine du Deschamp) możemy łatwo stracić kilkanaście funtów na miesiąc bez najmniejszej obawy, zachowując jaknajlepsze samopoczucie i nie odczuwając żadnego osłabienia. Kiedy postać zaczyna nabierać wysmukłości, cały ustrój ulega jakby odmłodzeniu; rzeżkość i siły wracają, przygnębienie znika, chód staje się lekkim, senność ustępuje i, wreszcie, działalność narządu trawienia znacznie się polepsza. Jodhyrina D-ra Deschamp nie tylko leczy otyłość, ale i zapobiega jej rozwojowi. Jedno pudełko wystarczy na miesiąc leczenia. Jodyrinę D-ra Deschamp sprzedają wszystkie apteki i sklepy apteczne. Przy pudełku znajduje się szczegółowy opis ze sposobem użycia w języku polskim. 461

Prasa angielska o Polsce.

Sledząc głosy poważnej opinii publicznej zagranicznej, przejawiającej się na łamach najważniejszych organów prasy codziennej i periodycznej, przekonywamy się, że sprawa polska staje się tematem coraz bardziej aktualnym.

W ostatnich naprzykład dwóch tygodniach kilkanaście pism angielskich, rozmaitych zabarwień i poglądów podało ciekawe artykuły o stosunkach polskich: *Financial Times*, *Standard*, *The positivist Review*, *Home and Colonial Mail*, *Catholic Times*, *Tablet Fortnightly Review*, *Daily Herald*, a przede wszystkim *Outlook*. To ostatnie, mało znane dotychczas u nas, jest jednym z najwybitniejszych tygodników politycznych angielskich, ogromnie poczytnym i o dużym znaczeniu.

Zadne może z pism angielskich tak chętnie nie odnosi się do spraw polskich jak ono. W ciągu ostatniego roku ogłosiło już ono kilka artykułów dłuższych, poświęconych sprawom polskim, zawsze z wielką dla nas sympatją, a co dziwniejsza z wielką znajomością rzeczy.

W zeszłym tygodniu widzimy znów tam długi artykuł p. t. „The Russo-Polish Crisis and the late Lord Salisbury”, którego autor prawdopodobnie sam kierownik działu polityki zagranicznej, rozważa znaczenie kwestyi polskiej w świetle stosunków rosyjsko-niemieckich.

Ziemie, które leżą między Niemcami a Rosją, są zamieszkałe przez 20-milionowy naród o niepokornym duchu narodowym (*indomitable nationality*), a te ziemie właśnie są niesłychanej wagi z punktu widzenia militarnego.

Stąd sympatye polskie są elementem wielkiego znaczenia w obliczeniach polityków, bo choć Polska od wieku jest podzielona i zapomniana, jednak bardziej jest solidarna w życiu swym narodowym, jak nawet za czasów Sobieskiego, albo Jagiellonów. Tu przypomina on słowa Skafona, że dwie są tylko możliwe drogi polityki rosyjskiej: unicestwienie narodu polskiego lub pozyskanie go sobie.

Czy jednak można unicestwić ten naród który żyje i czyż nie lepiej byłoby sobie pozyskać tych rycerzy, co przez pięćset lat chronili Europę przed turkiem i tatarzem. Sprawiedliwość i polityka powinny skłonić rząd rosyjski do dania praw narodowi polskiemu. Lord Salisbury twierdził, że pierwszym krokiem do wszelkiej reformy musi być pozyskanie sobie narodu polskiego. Wstępem do tego jest pozwolenie polskiemu radnym, by mogli we własnym języku

obradować nad wodociągami miejskimi i higieną publiczną.

A chyba to ustępstwo dla 20-milionowego narodu nie jest wielkie i upokarzające.

Artykuł ten w chwili gdy *Journal des Debats* i *Temps* podobne podnoszą myśli, ukazuje podobieństwo poglądów i uczuć obu sprzymierzeńców Rosyi na kwestyę polską w państwie rosyjskiem.

Na czym polega samodzielność ekonomiczna.

Sprawozdanie z odczytu wygłoszonego przez d-ra Zelisława Grotowskiego w dniu 26 kwietnia b. r. w Stowarzyszeniu wzajemnej pomocy pracujących w przemyśle i handlu m. Łodzi, przy ulicy Wólczańskiej № 25.

Ogromnie rozpowszechnionym jest pogląd, że polacy nie są zdolni do żadnej twórczej pracy ekonomicznej, że wszystko za nas robią inni, my zaś tylko paryasami jesteśmy. Pogląd ten znalazł nawet niejednokrotnie swój wyraz w literaturze zachodniej.

Czy jest on słusznym?

„Historja jest mistrzynią narodów”, z niej więc czerpać możemy odpowiedź na to pytanie. Wszak rękodzieło i handel polski kwitły jeszcze w wieku XIV. Kraków, Lwów—to miasta, przez które szły trakty na wschód i zachód Europy, a kupcy polscy mieli swe faktorie we Francji, Hiszpanii, Belgii i t. d., a i z Florencją stały utrzymywali kontakt.

W małym miasteczku, Warce, pod Warszawą stu kilkudziesięciu tkaczy wyrabiało płótno, które znajdowało zbyt nawet na dworze hiszpańskim. Mieszczanie patrycyusze dochodzili do wpływów i znaczenia w rzeczypospolitej; na dworze królewskim byli dozorcami, kanclerzami. Lecz oto rozpoczyna się walka z mieszczaństwem, podjęta przez szlachtę, zaniepokojoną wzrostem nowej w państwie potęgi.

W rezultacie tej walki napływowe mieszczaństwo polskie zostaje zgnębione, niemal unicestwione. Szlachta na sejmach uchwała, że szlachcic, zajmujący się handlem lub z mieszczychy pospołu się wdający, pozbawion będzie szlachectwa.

Wiek XVII—to okres panowania konserwatywnego szlacheckiego nie tylko u nas, ale i w całej Europie. I tak np. na dworze francuskim szlachta wymogła, że mieszczenie do dworu nie był dopuszczany.

W wieku XVIII zaczynają się jednak budzić

nowe prądy. W Polsce poczynają myśleć o podniesieniu mieszczaństwa, i w myśl zasady Cicerona, że „niema ratunku, jeżeli nie uratujemy podstaw ekonomicznych” i król i możnowładztwo starają się stworzyć przemysł w Polsce. Lecz oto znane wypadki polityczne kładą kres wszystkim tym zamierzeniom.

Dopiero Księstwo Warszawskie, a później Królestwo Kongresowe na nowo czyni starania uprzemysłowienia kraju. Na tle tej pracy jaszkrawo zaznacza się postać księcia Lubeckiego, polskiego Colberta. Lubecki właściwie może być uważany za twórcę Łodzi, on uczył kolonistów niemieckich co mają robić i jak mają robić, on żywy bierze udział w sprowadzeniu do Łodzi Ludwika Geyera, a później pisze instrukcyę dla jego robotników. Lubecki wreszcie daje fabrykantom łódzkim próbki towarów, używanych w Rosyi i wskazuje im wschód, jako główny rynek zbytu. Rozumiejąc, że dla powstającego przemysłu trzeba stworzyć odpowiednie podstawy kredytowe, powołuje do życia Bank polski, który tak chlubnie wypełnił w historii przemysłu polskiego karty. Lubecki tworzy polską buchalteryę i korespondencyę.

(D. n.).

Z BAŁUT.

(Korespondencya własna „Rozwoju”).

W sprawie rozszerzenia sądu. — O kursy rzemieślnicze. — Etat szkół początkowych. — W sprawie elektrowni.

W kołach tutejszych poruszono na nowo sprawę rozszerzenia istniejącego sądu gminnego na Bałutach.

Dla urzeczywistnienia tego projektu wymagał jest zgoda większości obywateli Radogoszca, Żubardzia itd.

Dotychczas zebrano przeszło 600 podpisów. Znaleźli się oponenti, którzy zgłosili skargę do gubernatora plotkowskiego na funkcjonaryuszów administracji Bałut o przymuszanie ich jakoby do składania podpisów.

Zarządzone z polecenia gubernatora dochodzenie wykazało jednak bezpodstawność tych zarzutów oraz złą wolę skarżących, którzy usiłowali w ten sposób odwiec sprawę otwarcia drugiego kompletu sądu gminnego.

— Projekt założenia kursów rzemieślniczych przy szkołach początkowych bałuckich — odrzucono na zebraniu pełnomocników i sołtysów.

waszność, że wkrótce będę potrzebował znaczniejszej sumy pieniędzy.

— Niebawem zwiększą się dochody, ale na początek kilka szybów potrzebuje naprawy i robota około wydobywania soli nie idzie tak zwawo, jak tego wymaga wycieńczony skarb żupy.

— Jakież powód?

— Najpierw popsowane szyby...

— Więc naprawić — przerwał mu żupnik.

— Już zarządziłem co trzeba; a następnie, bachmistrz Pszczołowski z dziwnym uporem staje po stronie kopaczy i innych robotników ze szkoda żupy.

— Jakże to?—zdziwił się żupnik,—on nasz urzędnik?

— Zamierzam zamienić bałwany soli, którym obdarowano górników, na pieniądze. Tego rodzaju zamiana powiększyłaby dość znacznie dochody żupy. Bachmistrz sprzeciwił się temu, a ja nie zważając na to, oznajmiłem im swoją wolę.

— I cóż? Zgodził się!

— Uprosił czas do namysłu i do narady. Za dwie niedziele mam nadzieję, że zgodzą się na moją wolę, a gdyby nie poparcie bachmistrza, byłoby przyszło już do zgody.

— Czy przez to rozwiła się wasza wzajemna zżyłość?

— Wcale nie.

— Staraj się waszność zachować z nim przyjaźń. Sam mówiłeś, że potrzebny nam i użyteczny, a zerwanie z nim umowy drogoby nas kosztowało.

(D. c. n.).

66)

ARTUR GRUSZECKI.

KLEJNOT KORONY POLSKIEJ.

Powieść wielicka.

(Wszelkie prawa zastrzeżone).

(Ciąg dalszy — patrz № 97).

XIII.

Zdawało się Taranowskiemu i innym urzędnikom żupnym, że wszystkie sprawy wszczęte i kierowane przez podżupka układają się wybornie po myśli ich twórcy i kierownika.

Magazyn w Duchackiej Woli stanął szybko i pierwsze pięćdziesiąt bałwanów zwieziono bez żadnych przeszkód.

Żydzi dotrzykali zawartej umowy, wypłacili dukatami, które z rzetelną wdzięcznością przyjął żupnik Wołczyński z rąk podżupka.

Wszelkie zarządzenia i wprowadzone, jako też wprowadzić się mające oszczędności żupnie, znalazły nie tylko aprobatę żupnika, ale i jego gorące poparcie. Zwłaszcza przejął się gorąco sprawą odebrania mieszczańom osiemnastu bałwanów soli, i przyrzekł podżupkowi, że poprze skutecznie tę sprawę w kancelaryi królewskiej i nie wątpi, że darowizna tych bałwanów zostanie cofnięta, gdy odsoni przed królem nadużycie dobrodziejstwa udzielonego mieszczańom.

— Jakże zachowało się miasto po odebraniu mu soli uprzywilejowanej?—spytał zaciekawiony żupnik.

— Najpierw wysłano do mnie delegacyę z

prośbą o wydanie soli. Odpowiedziałem, że nadużyli zaufania królewskiego, że biednych mieszczań krzywdzą od stu lat, i że żupa nie może tej niesprawiedliwości ścierpieć.

— A oni co?

— Żądali dowodów, że łamią przywilej królewski, wskazania pokrzywdzonych i tym podobnych rzeczy. Zganiłem ich butne zachowanie się wobec mnie i odrzekłem, że dochodzenie sądowe wszystko wyjaśni.

— Bardzo dobrze! — chwalił żupnik, — content jestem z waszności. Niech pozna miasto, co znaczy zadzierać ze mną, odmawiać mi podwód i stać do mnie butną odpowiedź... No a sprawa Oraczyńskiego z miastem, jak się zakończyła?

— Oraczyński podał skargę na miasto do sądu burgrabskiego o gwałt i najazd, i czeka roków sądowych. Sądę jednak, że miasto już się zgodziło na istniejący stan rzeczy, gdyż nawet nie grozi fantowaniem osadników. Były wprawdzie skargi na osiedlenie żydów, ale i te przycichły.

Jakich żydów?—spytał żupnik,—nie słyszałem o nich.

— Żyd, a mój wiernik osiadł na Kłosowie, w domostwie Oraczyńskiego, służy mi i pośredniczy w handlu, prócz tego pedzi gorzałkę, naco dostał pozwolenie od szlachcica Oraczyńskiego.

Drugi zaś osiadł na gruncie żupnym, żyd pożyteczny, bo znosi mi wszystkie wieści tak z miasta, jak też z żupy.

— Już to przyznać trzeba — odparł żupnik, — że żydzi tam, gdzie idzie o przysługę pieniężną i o wywiady, są bardzo pożyteczni... No, a pożytek z kopalni jest znaczny? Bo wiedz

Sołtysi wyszli z założenia, że Bałuty projektowanych przez naczelnika dyrekcji naukowej, kursów rzemieślniczych nie potrzebują.

Projektowi temu, jak nas informowano, opierają się przede wszystkim obywatele bałucki, w obawie płacenia na ten cel specjalnych podatków, a sołtysi, będący pod ich wpływem, zmienili swoje pierwotne zdanie o rzeczywistej potrzebie takich kursów.

Obywatele bałucki zapominają widocznie, że kursy rzemieślnicze dałyby możliwość kształcenia się fachowego dzieciom biednej ludności, i że koszty utrzymania takich kursów pokrywane byłoby z funduszy skarbowych, w myśl rozporządzenia ministerium oświaty.

Naczelnik łódzkiej dyrekcji naukowej zapowiedział na rok bieżący 1914 etat szkół początkowych w gminie Radogoszcz, mianowicie: na 14 kompletów szkół polskich dla 700 dzieci w sumie rb. 20,521.

Na 5 kompletów szkół niemieckich dla 300 dzieci w ogólnej sumie rb. 7285; na 6 kompletów szkół żydowskich dla 300 dzieci, w ogólnej sumie rb. 8,097; na maryawicką szkołę jednokompletową oraz na pensję dla nauczyciela zapasowego rb. 1.128.

Ogólny etat stanowi rb. 37,031.

Na sumę tę złożą się: rb. 10,250 subsydyum skarbowe, reszta zaś z rozkładu podatku szkolnego.

Z powodu wyekspirowania kontraktu zawartego pomiędzy gminą Radogoszcz a Elektrownią łódzką w roku 1909 na lat pięć, na dostawę siły elektrycznej dla oświetlenia ulic i placów publicznych na przedmieściach Łodzi—Bałuty Nowe, Bałuty Stare, Bałuty Kolonia, Zubardź, i Radogoszcz—zaprojektowano budowę własnej elektrowni.

W przedmiocie tym złożyło oferty 5 firm elektrotechnicznych, mianowicie: Bracia Borkowscy, przedstawiciel firmy „Siemens i Halske” — inżynier Sułowski, „Powszechne Towarzystwo Elektryczne”, inżynier Gerlicz, dyrektor kolei elektrycznej dojazdowej i t. d.

Ze wszystkich reflektantów najdogodniejsze dla Bałut warunki daje firma braci Borkowskich, która pragnie wziąć projektowany gmach elektrowni w dzierżawę na 40 lat. Całe urządzenie wzmiankowane firma bierze na siebie.

W myśl projektu po upływie lat 40-tu wszelkie urządzenia zaprowadzone podczas eksploatacji przedsiębiorstwa, budynki i wogóle nieruchomości nabyte przez przedsiębiorcę, przechodzą na własność gminy Radogoszcz.

Firma „Bracia Borkowscy” zobowiązuje się corocznie wpłacać do kasy gminnej Radogoszcz, w ciągu pierwszych lat 20-tu—3 proc., w ciągu następnych lat 20-tu—3 proc. od zysku brutto za dostarczanie energii elektrycznej osobom i przedsiębiorcom prywatnym, za wyłączeniem dochodu, osiąganego przez przedsiębiorstwo za oświetlanie ulic i placów, oświetlanych przez gminę.

Firma proponuje, między innymi, gminie Radogoszcz, udzielić jej prawo wykupu elektrowni z dwuletnim wypowiedzeniem, w ciągu dziesięciu lat, a następnie co 5 lat, z warunkiem jednak, aby gmina zwróciła przedsiębiorcom wszelkie wydatki, poniesione na urządzenie przedsiębiorstwa.

Gmina przyjęła powyższą ofertę i postanowiła przedstawić warunki na walnym zebraniu obywateli bałuckich.

W razie zapadłej uchwały przyjęcia wyluszczonego warunków budowy i eksploatacji, roboty około projektowanej elektrowni rozpoczyna się jeszcze w roku bieżącym.

(K.)

Nowe morderstwa i pościgi za Danielem Szteferem.

(Korespond. specjalna „Rozwoju“.)

Piotrków, 29 kwietnia.

Niezwykłe wrażenie sprawiła w Piotrkowie wiadomość o popełnionym nowym napadzie i morderstwie, ofiarą którego padła cała rodzina włociańska, którą wymordowano w straszny sposób.

Korespondent Wasz udał się do wsi Giel-

Teatr „MIRAGE” Teatr „MIRAGE”

Dziś: „SŁOBYCZ GRZECHU”

jedynie arcydzieło w swoim rodzaju, w wykonaniu miejscowych sił. Prześliczna gra Węgrzyn i Dulebianki, w tym obrazie jest bez reklamy fenomenalna. Każdy powinien skorzystać z okazji obejrzenia tego prześlicznego obrazu, który pozostaje na ekranie tylko do piątku włącznie. Prócz tego, również godnym widzenia jest pozostały dzisiejszy program z amerykańskim arcydziełem

„OFIARA MIŁOŚCI WŁASNEJ” — na czele. 1731

zów, w gm. Gowarczew, w pow. końskim, gdzie w domu wymordowanej rodziny Markwińskiego znajdowały się władze policyjno-sądowe, mianowicie: naczelnik pow. opoczyńskiego p. Stępanow, naczelnik powiatu koneckiego p. Brujak, oficer sztabowy przy gubernatorze radomskim p. Perekotof-Usaczew i naczelnik straży ziemskiej z pow. koneckiego p. Afanasjew, wraz z lekarzem powiatowym i prokuratorem.

Według zasięgniętych danych ohydna zbrodnia ta popełniona została w następujących okolicznościach:

Szczegóły mordu.

W ubiegłą niedzielę do mieszkania Jana Markwińskiego zjawił się jakiś człowiek i w rozmowie potocznej począł wypytywać, czy otrzymał on 12,000 rb., przynależne mu jako spadek po rodzicach.

W poniedziałek o godz. 12 w nocy wtargnęło do mieszkania Markwińskich 6 bandytów, którzy zmusiwszy Markwińskiego do otwarcia drzwi wtargnęli do izby i

wymordowali całą rodzinę,

mianowicie: Jana Markwińskiego, żonę jego Franciszkę, syna 11-letniego Stanisława i córkę 6-letnią Maryannę.

Zbrodnia popełniona została w sposób zwierzęcy. Nad żoną Markwińskiego pastwiono się aż oderżnięto jej głowę siekierą.

Pieniądzy bandyci nie zabrali, takie przynajmniej istnieje przypuszczenie.

Bandyci zdaje się nie należeli do bandy Daniela Sztefera. Na ślad ich władze już natrafiły.

W celu ujęcia ich bawił wczoraj u gubernatora piotrkowskiego naczelnik straży ziemskiej, pow. koneckiego p. Afanasjew.

Wczoraj przybyło do Piotrkowa z gubernatorstwa kaliskiego kilkunastu strażników ziemskich w celu dokonania wzmocnionego pościgu za Danielem Szteferem.

Gdzie jest Daniel?

nikt obecnie nie wie, ukrył się on gdzieś w okolicach zapilickich i nie daje znaku życia o sobie.

Nowe rozporządzenia.

Po powrocie gubernatora piotrkowskiego ze zjazdu gubernatorów w Warszawie zarządzone zostały nowe rozporządzenia w celu ukrócenia bandytyzmu w gubernii piotrkowskiej. Przybyć mają nowe oddziały wojskowe i rozpoczęte zostaną

przetrzęsanie okolic

w których możliwie może się ukrywać Daniel Sztefer.

W tym celu gubernator piotrkowski wyjechał wczoraj do Częstochowy, gdzie konsystuje pułk huzarów.

Tymczasem zarządzona została w lasach murawieckich

nowa obława,

dano bowiem znać, że Daniel powrócił z Piliby i ukrywa się w znanych mu gąszczach pod Sulejowem.

(e)

Ambulatoryum bezpłatne.

W ubiegłą sobotę wieczorem odbyło się w lokalu przy ulicy Spacerowej nr. 21, ogólne zebranie roczne ambulatoryum bezpłatnego chrześcijańskiego Towarzystwa dobroczynności. Przewodził dr. Bronisław Łuczycki. Przedewszystkiem odczytano sprawozdanie z działalności za

rok 1913, a dziewiąty istnienia. Rok ten należał do pomyślniejszych tak pod względem obsłużonych chorych, jako też pod względem środków materyalnych. W ciągu roku sprawozdawczego udzielono 18137 porad lekarskich; chorym wydano 3420 lekarstw po cenie ulgowej 10 kop. Za lekarstwa te ambulatoryum zapłaciło rb. 1109 kop. 63 $\frac{1}{2}$. Za każde lekarstwo zapłacono przeciętnie 26 $\frac{1}{2}$ kop. Z recept ulgowych korzystali zarówno przychodzący do ambulatoryum, jak i obłożnie chorzy, odwiedzani w mieszkaniach.

Największa liczba przyjętych chorych przypada na choroby wewnętrzne, a następnie na chirurgiczne (3945 i 3624). Ogólna liczba chorych, których odwiedzali lekarze dzielnicowi w mieszkaniach wynosiła 767. Ogółem udział w niesieniu pomocy chorym, szukającym bezpłatnej porady w ambulatoryum brało 26.

Sprawozdanie finansowe wykazuje, że wpływy wyniosły rb. 6238 kop. 46, w tem zapomoga od magistratu rb. 4000, pożyczka od zarządu Tow. dobroczynności rb. 1562 kop. 88, składki członkowskie rb. 416; ofiary chorych rb. 241. i t. d.

Wydatki zaś uczyniły rb. 3485 kop. 92.

Z powyższego zestawienia widać, że wydatki zeszłoroczne pochłonęły prawie całe subsydyum od miasta. Do wydatków jednak zeszłorocznych należy dodać należność zaległą za rok 1912 w sumach 1202 rb. 14 $\frac{1}{2}$ kop., oraz zwrot części zaciągniętego długu Tow. dobroczynności, w kwocie 1-tysiąca rubli tak, iż rozchody faktycznie wyniosły w roku sprawozdawczym rb. 5688 kop. 6 $\frac{1}{2}$.

Po przyjęciu sprawozdania rozważono budżet na rok 1914, przewidujący w dochodzie rb. 1200, w wydatkach zaś rubli 3,250. Dla pokrycia wydatków brak będzie znacznej sumy.

W dyskusji poruszono sprawę opłakanego stanu finansów. Zarząd ambulatoryum obecnie w porównaniu z rokiem ubiegłym znajduje się w położeniu krytycznym, gdyż w roku bieżącym nie może liczyć na żadną zapomogę magistratu.

Zastanawiano się więc nad tem, co nadal robić. Przedewszystkiem postanowiono ograniczyć ilość wydawanych bezpłatnie lekarstw, nadto zachęcać zgłaszających się do ambulatoryum o porady o składaniu ofiar do puszek.

Zarząd ma nadzieję iż dozna poparcia ze strony społeczeństwa, do którego zamierza zwrócić się o pomoc. W tym celu zorganizowano specjalny komitet, który zajmie się urządzeniem jakiej imprezy dla zasilenia kasy ambulatoryum, oraz werbowaniem nowych członków. Zaprojektowano urządzić „Dzień kwiatka” lub zabawy dochodowej.

W celu jednania nowych członków rozdano obecnym deklaracje.

Uchwalono powołać do pomocy dr. Goldbergowi drugiego płatnego chirurga, chociażby na zmniejszoną liczbę dni pracy (np. dwa razy tygodniowo).

Poruszano sprawę założenia filii ambulatoryum bezpłatnego w południowej części miasta, około Górnego Rynku. Sprawa ta wywołała ożywioną dyskusję.

Zakończono ją, z powodu braku funduszy na razie odłożono, zaznaczając, że należy koniecznie przeciwdziałać rozpanoszonemu w tej dzielnicy znachorstwu.

Wkońcu zarządzono wybory. Do zarządu wybrani zostali pp. dr. L. Golc, J. Koliński, L. Michalski i Trenkner (wszyscy ponownie). Do komisji rewizyjnej pp. Łuczycki, Czaplicki i Goldenberg (świeżo).

(d)

Popis szkoły muzycznej Ant. Grudzińskiego.

W sali koncertowej przy ul. Dzielnej odbył się onegdaj popis szkoły muzycznej, jednej z najstarszych w mieście naszym, dyrekt. Antoniego Grudzińskiego.

Bogaty program składał się z dzieł: Szopena, Beethovena, Szumana, Skriabina, Rachmaninowa, Czajkowskiego, Noskowskiego i wielu innych.

Popis wypadł bardzo składnie, zarówno pod

względem organizacji jak i wykonania artystycznego.

Grę wykonawczyń, a był ich spory zastęp, cechowała pewność uderzenia klawisza, subtelne cieniowanie, czysty ton i zrozumienie myśli autora pojedynczych utworów. Widocznie szkoła prowadzona jest wzorowo.

Z uczenic z klasy fortepianowej dyr. Grudzińskiego i p. Zarodzińskiej, staranną pod każdym względem grą wyróżniły się uczennice: Ela Minkner, Helena Link, Julia Kalinowska i Helena Jezierska, z uczniów: Jan Nitecki; z klasy prof. Brandta dwaj młodociani skrzypkowie: Wiesław Borkowski i Zygmunt Książkowski.

Najgoręcej jednak oklaskiwano grę na fortepianie E. Minkner i na skrzypcach W. Borkowskiego.

Publiczność była zachwycona doskonałą grą młodocianych artystów, którym, przy dalszej owocnej pracy, przyszłość w pięknych przedstawia się barwach.

Koncert okraślił występ chóru wszystkich uczenic szkoły, który pod batutą dyrektora Grudzińskiego, sprawnie i czysto, odśpiewał kilka pieśni.

Dyr. Grudzińskiemu wręczono kilka wieńców laurowych, pojedynczym zaś koncertantom po wiązance żywego kwiecica.

Sala była przepelniona.

Hg.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dzisiaj jutro Lubomira.

TEATR POLSKI (ul. Cegielińska Nr. 63). Dzisiaj „Ludwik XI”. Jubileusz 30-letniej pracy p. Bolesławskiego. Początek o godz. 8 m. 15 wiecz.

TEATR MINIATURE z Warszawy (Cegielińska 54, dawniej „Urania”). Dzisiaj i codziennie farsa Z. Przybylskiego p. t. „Schadzka”; operetka „Werbel domowy” Gregorewicz i koncert-kabaret.

Codziennie 2 przedstawienia o godz. 8 i 10 wiecz.; w niedziele i święta cztery: o godz. 4-ej po poł., 6-ej, 8-ej i 10-ej wieczorem.

ZEBRANIA. Dzisiaj ogólne zebr. czł. łódzk. komitetu giełdowego o godzinie 5-ej po poł. (Piotrkowska 94). — kwart. zebr. czł. Zgrom. majstrów malarskich o godz. 4 po poł. (Nawrot 20).

CYRK GYNISELLEGO z Warszawy (Targowy Rynek). Codziennie przedstawienia o godz. pół do 9-ej wieczorem; w soboty i niedziele dwa przedstawienia o godz. 3-ej po poł. i o pół do 9-ej wieczorem.

MUZEUM NAUKI i SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wiecz., a w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

SALON SZTUKI artysty-malarza Karola Endego przy ul. Ewangelickiej № 5 otwarty codziennie od godziny 11 rano do 9 wieczorem.

ZE STRAZY. Dzisiaj o godzinie pół do 8-ej wieczorem odbędzie się wieczór instrukcyjny dla członków pierwszych 4-ech oddziałów straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym 3 oddziału.

KRONIKA.

(—) Samorząd miejski. Z Petersburga donoszą, że komisja redakcyjna Izby państwowej ustalił dzisiaj ostateczną redakcję projektu samorządu miejskiego w Królestwie Polskim.

(—) Żołnierze przestępcy. Główny sztab w okólniku do ministerium wojny ogłasza, że szeregowcy, którzy przed przyjęciem do wojska popełnili jakieś przestępstwo i podlegają za nie pociągnięciu do odpowiedzialności sądowej, powinni być uważani za przyjętych do wojska niewłaściwie, wykreśleni z listy wojsk i oddani do rozporządzenia naczelników wojskowych.

(—) Sprzedaż wódki. W lutym r. b. w obrębie monopolu wódczanego sprzedano wiaader 8,624,155 w porównaniu z lutym r. z. o 550086 wiaader mniej.

Od 1 stycznia do 1 marca r. b. sprzedano ogółem 18,419,395 wiaader, więcej o 255236 wiaader w tym czasie r. z.

(a) Zamknięcie parków. Z rozporządzenia władzy policyjnej, w dn. 1, 2 i 3 maja wszystkie parki miejskie w Łodzi zostaną dla publiczności zamknięte.

(a) Artel blacharzy. Gubernator piotrkowski nadesłał do władz administracyjnych zatwierdzoną ustawę arteli blacharskiej w Łodzi.

(a) Z Tow. akc. I. K. Poznańskiego. W dniu 24 maja odbędzie się ogólne zebranie akcjonariuszy Tow. akc. I. K. Poznańskiego, w celu zatwierdzenia bilansu za rok 1913, rozważenia projektu, rozszerzenia ustawy, zwiększenia kapitału zakładowego z 10 do 12 milionów rb., oraz dokonania wyboru dyrektorów.

(a) Skarga robotników. Tkacze fabryki Henryka Fuksa przy ulicy Kątnej № 10, w liczbie 62, zwrócili się do władz miejscowych ze skargą na właściciela fabryki o to, że w grudniu roku ub. zredukował im płacę o 10% i redukcja ta pozostała do obecnej chwili.

Robotnicy proszą o przywrócenie im zarobku w dawnej wysokości.

(a) Z gazowni. Wstrzymany czasowo projekt założenia kasy chorych dla pracowników zakładów gazowych, zostanie obecnie zrealizowany przez terazniejsze konsorcjum obywateli, które wydzierżawiło gazownie.

W tych dniach odbędą się wybory pełnomocników robotników w i rzemieślników, w celu opracowania ustawy projektowanej kasy.

(a) Ze statystyki tow. sportowych. Według urzędowych danych, istnieje obecnie w Łodzi 23 różnych stowarzyszeń sportowych.

(a) Z tow. kupców i fabrykantów. W celu zorganizowania nowej sekcji właścicieli fabryk, wyrabiających towary kamgarnowe, zwołaniem jest dzisiaj w lokalu przy ulicy Zawadzkiej № 5, zebranie, z udziałem fabrykantów miejscowych, zgierskich, pabianickich i tomaszowskich.

(a) Na „Gniazdo” łódzkie. Generał-gubernator warszawski zezwolił łódzkiemu „Gniazdu”, tow. opieki nad dziećmi, na urządzenie w parku „Źródlika” przy Wodnym Rynku zabawy ogrodowej w połączeniu z tombolą.

Dochód z tej zabawy przeznaczony będzie na zasilenie funduszu „Gniazda”.

(h) Ze stow. majstrów fabrycznych. W sobotę dnia 2 maja o godz. 8^{1/2} wieczorem w lokalu własnym przy Nowym Rynku № 6, odbędzie się miesięczne posiedzenie zarządu i członków stowarzyszenia.

(a) Ze Stow. majstrów malarskich. Onegdaj odbyło się nadzwyczajne zebranie członków Stow. majstrów malarzy pokojowych, na którym rozważono kilka spraw fachowych, mających związek z bieżącym sezonem budowlanym. Między innymi postanowiono nie konkurować wzajemnie cenami i utworzyć fundusz zapomogowy dla stowarzyszonych, upoważniając równocześnie zarząd do poczynienia odpowiednich kroków w celu zrealizowania tego projektu.

(a) Ze Związku felczerów. Wczoraj o godz. 9-ej wieczorem, w lokalu przy ulicy Konstancyńskiej № 5, odbyło się zebranie członków Związku felczerów łódzkich.

Na przewodniczącego powołano p. St. Gabryświcza, który zaprosił na asesora panów: Stephana i Korna, a na sekretarza p. Koniecznego.

Po wygłoszeniu przez p. Waclawa Maciejewskiego, prezesa związku pogadanki, treści fachowej, przedstawiono zebrany tekst depeszy, jaką związek zamierza wysłać do ministerium spraw wewnętrznych z prośbą o zastosowanie całkowicie do Królestwa Polskiego, projektowanej przez rząd reformy wykształcenia felczerskiego, oraz, aby do czasu wprowadzenia tej reformy wstrzymać wogóle egzaminowanie na stopień felczerów według programu z roku 1840.

Nad tekstem depeszy, zredagowanej i odczytanej przez p. Maciejewskiego wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja.

Ostatecznie uchwalono poczynić pewne zmiany i uzupełnienia, a sprawę tę przekazano zarządowi, który przedstawi kwestję tę na następnym zebraniu ogólnym.

(x) Poświęcenie składu bławatnego. Wczoraj o godzinie 7-ej wieczorem ks. Wyrzykowski wikaryusz parafii św. Krzyża poświęcił skład materiałów męskich i żeńskich wełnianych i bawełnianych założony przez Antoniego Kwiatkowskiego w lokalu przy ulicy Zielonej nr. 59 na I-em piętrze.

Z okazji tej zebrane rb. 5 na niezamożnych uczniach złożono w administracji naszego pisma

(x) Z żałobnej karty. Dzisiaj o godzinie 6 rano zmarł w naszym mieście na zwapnienie naczyń krwionośnych s. p. Aleksander Waszczyński, wychowaniec b. Szkoły Głównej w Warszawie. b. nauczyciel szkoły miejskiej w Łodzi, od lat 8 emeryt.

Była to postać znana w mieście i powszechnie szanowana za wysoką prawość charakteru.

Zmarły osierocił liczną rodzinę i małżonkę p. Cecylię Waszczyńską, przełożoną 7-klasowej szkoły handlowej żeńskiej.

W chwili zgonu liczył lat 72.

(a) Odczyt Cezarego Jellenty. Trzecia prelekcja Cezarego Jellenty, z cyklu „Ryszard Wagner” odbędzie się dzisiaj i niewątpliwie również jak i poprzednie, w wypełnionej po brzegi sali.

W tem arcydziele Wagner porzuciwszy nutę tragiczną rozpoczął najwyższy czar wiosny, dowcipu i wesołości.

Jest ono nie tylko najcenniejszym klejnotem muzycznym w koronie wielkiego kompozytora, ale i przepięknym realistycznym poematem, pełnym głębokich idei polemicznych i programowych.

Początek o godzinie 8^{1/2} wieczorem.

Słuchacze proszeni są o niespóźnianie się. Bilety do nabycia wcześniej w księgarni Gebetnera i Wolfa, przed samym zaś odczytem przy wejściu na salę stow. techników (Spacorka 21).

(a) Ofiara. P. Edwardowa Heimanowa, żona tutejszego przemysłowca, ofiarowała 3,000 rb. na zapoczątkowanie funduszu budowy gmachu szkoły rzemiosł dla dziewcząt wyznania mojżeszowego, przy Towarzystwie popierania i utrzymywania szkół elementarnych i rzemieślniczych.

(—) Z prasy. Proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że dwutygodnik „Informator Przemysłowo-Handlowy”, wydawany w Sosnowcu przez p. Jerzego Bauererta, przeszedł na własność dotychczasowego kierownika literackiego, dr. Żelysława Grotowskiego. Nowonabywca przynosi pismo do Warszawy.

— P. Maryan Dąbrowski, wydawca i redaktor „Ilustrowanego Kuryera Codziennego” w Krakowie komunikuje nam, iż 27 b. m. rozwiązał umowę, zawartą przed półtora rokiem, mocą której p. Jan Stapiński, poseł do austr. izby posłów, był współwłaścicielem tegoż pisma.

(h) Pożar. Dzisiaj rano o godzinie 9-ej zawezwano II i IV oddziały straży ogniowej ochotniczej i straż miejską na ulicę Orlą № 16, gdzie zapaliło się poddasze na III-piętrowym domu.

Przybyłe oddziały, nie czując się w możności stłumienia ognia, zawezwały syrenami na pomoc pozostałe, które też wkrótce w komplecie się stawiły.

Wzmocniona w ten sposób straż, pożar w bardzo krótkim czasie opanowała tak, że spaliło się tylko poddasze na połowie domu.

Mieszkania na niższych piętrach zostały zalane wodą.

Przyczyna ognia niewiadoma.

Straty dochodzą do 3,000 rb.

(e) Rozbicie kasy. Dzisiaj rano dyrektor firmy „Spiess i S-ka” p. Gutekund przybywszy wraz z chłopcem kantorowym Adamem Wiśniewskim do składu perfumeryj i materiałów aptecznych przy ul. Piotrkowskiej nr. 107 zastał drzwi zabarykadowane z wewnątrz. Gdy wysadzono drzwi okazało się, że były one przewiązane drutem, a kasa ogniotrwała wyłamana.

Wyłamywacze zabrali z kasy około 6,000 rb., z kasy „National” 30 rb., weksle na sumę kilkunastu tysięcy rubli, wreszcie nakazy sądowe.

Pozatem wyłamywacze zabrali pewną ilość perfum i mydeł.

Jakim sposobem przedostali się oni do sklepu jest zagadką.

(a) Wysłędlanie żydów. Sąd gminny na Bałutach, rozpatrzywszy sprawę z powództwa komisarzy do spraw włościańskich Rafałskiego o wysiedlenie z Andrzejowa zamieszkałych nieprawnie na gruntach włościańskich rodzin żydowskich, wydał wyrok, mocą którego nakazał natychmiastowe wysiedlenie: Z. Przanowskiego, E. Hambe, I. Szymkiewicza, A. Abramowicza, H. Henocha Szymkiewicza, S. Majera Herszberga, M. Aronsona, I. Weinberga i innych.

(a) **O fałszywe oskarżenie.** Wczoraj drugi wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego na kandydency w Łodzi rozpatrywał sprawę 19-letniego Jankla Lewkowicza, mieszkanka Zychlina, oraz 20-letniej Hanny Majzner, mieszkanki Bogusławic i 27-letniej Szejnie Gezler, mieszkanki Piątku, oskarżonych o to, że po wspólnej znowie, w maju roku zeszłego donieśli władzy policyjnej, że w nocy na 19 maja Bolesław Muszyński i Henoch Piątkowski wtargnęli do mieszkania Lewkowicza, pobili go kijami, a następnie dopuścili się gwałtu na Chai Wajsbrota i Szejnie Gezler. Doniesienie to, jak ustaliło śledztwo, było fałszywą denuncjacją, w celu zaszkodzenia w opinii publicznej Muszyńskiemu i Piątkowskiemu.

Sąd skazał: Lewkowicza na 2 tygodnie aresztu policyjnego, zaś Majznerową i Gezlerową po 1 miesiącu i 10 dni więzienia.

(a) **Ogłędziny komisji.** Komisja techniczno-budowlana przy magistracie dokonała w tych dniach ogłędzin następujących nieruchomości: przy ulicy Słowiańskiej Nr. 11, gdzie Karol Nelson zamierza wybudować mechaniczną ślusarnię. Komisja uznała plac za odpowiedni pod budowę. Przy ul. Piotrkowskiej Nr. 254, 256 i 258, gdzie sukcesorzy zakładów fabrycznych Zuzanny Haertigowej postanowili przekształcić część istniejącej apretury i farbiarni na przędzalnię i tkalnię. Komisja uznała, iż budynki nadają się do projektowanych przeróbek.

(h) **Zapalenie się szarpacza.** Wczoraj o godzinie 11 m. 15 w nocy wezwano straż ogniową ochotniczą i straż miejską na ul. Miłska № 53 do fabryki braci Petrykowskich, gdzie zapalił się szarpacz. Ogień ugasili robotnicy przed przybyciem straży ogniowej.

(p) **Zamach samobójczy.** Wczoraj na ul. Wólczańskiej № 41, Roch K., trudniący się wybieraniem ze śmietników różnych pozostałości, lat 65, w podwórzu domu usiłował otruć się kwasem octowym.

Po udzieleniu desperatowi doraźnej pomocy na miejscu wypadku przez lekarzy Pogotowia, odwieziono go w stanie ciężkim do szpitala Aleksandra.

(p) **W maszynie.** Na ul. Gubernatorskiej № 49 Amelia Szyfer, robotnica fabryczna, lat 32, w maszynie, na której pracowała, odniosła rany szarpane prawej ręki.

Rany opatrzył lekarz Pogotowia.

(p) **Z głodu.** Na ul. Głównej № 65 znaleziono wczoraj S. Sztajewicza, lat 35, handlarza ulicznego, w stanie zupełnego wyczerpania sił z głodu i choroby. — W kilka godzin później na ulicy Spacerowej № 34 w takim samym położeniu znaleziono 14-letnią Maryannę Koniewską.

W obydwu wypadkach doraźnej pomocy nieszczęśliwym udzielił lekarz Pogotowia.

(p) **Szczęście w nieszczęściu.** Wczoraj w godzinach poobiednich na ul. Krótkiej № 8, Adam Sujewski, majster studniarski, lat 40, kierując budowę studni, poślizgnąwszy się, runął w głąb studni, głębokiej na 60 metrów.

Upadek względnie był dość szczęśliwy, bo skończył się tylko na ranach głowy i ogólnym potłuczeniu. Rany opatrzył lekarz Pogotowia.

(p) **Przejechanie.** Wczoraj wieczorem na Górnym Rynku Stanisław Witkiewicz, syn mularza, lat 6, przejechany dorozką, odniósł bolesne rany obydwu nóg i ogólne potłuczenie.

Pierwszy opatrunek na miejscu wypadku nałożył mu lekarz Pogotowia.

(a) **Kradzieże.** Z mieszkania Perli Jakubowicz przy ul. Zgierskiej № 40, niewiadomy złodziej skradł gotówką 110 rb.

— Do mieszkania Walentego Dyderka przy ulicy Radwańskiej № 37 dostali się złodzieje i skradli różne rzeczy, wartości około 200 rb.

— Z mieszkania zarządzającego cyrkiem Cimisielęgo, p. Michała Szolkowskiego, przy Targowym Rynku, nieznani złodzieje za pomocą wylamania okna skradli około 300 rb. gotówką. Podejrzanych o kradzież tę aresztowano.

— Z mieszkania Anny Bartosik przy ul. Kijowskiej № 9 skradziono biżuterję, wartości około 250 rb.

*

(a) **Z przemysłu.** Tow. akc. manufakturowe „Lorentz i Krusche“ w Zgierzu osiągnęło za rok ubiegły czystego zysku rb. 175,812 kop. 51; z czego na dywidendę wyznaczono 36,000 rb., czyli po rb. 30 na każdą akcję.

(a) **Nowa fabryka.** Gustaw Stern uzyskał pozwolenie piotrkowskiego rządu gubernialnego na budowę tkalni mechanicznej w Konstancynie.

(a) **Fałszywy Szefer w Bełchatowie.** Donoszą nam z Bełchatowa, co następuje: Wczoraj do restauracji Władysława Tomczyńskiego, przyszedł jakiś nieznajomy elegancko ubrany młody człowiek, który zażądał trunków i jedzenia.

Po skonsumowaniu smacznie przyrządzonych potraw, nieznajomy oświadczył restauratorowi, że jest Danielem Szeferem, owym osławionym bandytą i bohaterem dnia, i że nie myśli wcale płacić rachunku.

Kiedy się doń zbliżył znajdujący się podówczas gość Adam Wiśniewski i powiedział, że zna Szefera, nieznajomy dobył szybko rewolweru... oświadczył jednak równocześnie, że nie myśli mordować ludzi, którzy mu nie szkodzą.

Pośród obecnych powstała ogromna panika. Wkrótce zawiadomiono władze straży ziemskiej, która rzekomego Daniela Szefera aresztowała.

Okazało się, że jest to niejaki Wilhelm Himmel, zamieszkały przy ul. Moskiewskiej nr. 57 w Piotrkowie.

Aresztowanego pod silnym konwojem przewieziono do więzienia w Piotrkowie.

(a) **Ze Zduńskiej Woli.** Tutejszy sąd gminny rozpatrywał onegdaj sprawę 4-ech żydów, oskarżonych o to, że dwa lata temu wyludzili od Rafała Zelmana wicza 125 rb., które złożył w miejscowej kasie pożyczkowo-oszczędnościowej.

Sąd skazał Abrama Zelme Dawidowicza i Iekę Szmula oraz Arona braci Zółtek po 6 miesięcy więzienia, zaś Szlamę Flejsza uniewinnił.

*

SZTUKA.

(x) **Teatr polski.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś odbędzie się

Jubileusz 30-letniej pracy

scenicznego dyr. Bolesławskiego.

Odegrane będzie głośne dzieło w 5 aktach Delavigne p. t. „Ludwik XI“ z jubilatem w roli tytułowej.

Zainteresowanie się jubileuszem jest nadzwyczajne. Sprzedaż biletów idzie niezwykle rażno. Powodzenie jubileuszu jest zapewnione.

Przedstawienia benefisowe.

W sobotę i niedzielę ostatnie pożegnalne przedstawienia na dochód artystów.

Odegrane będzie w sobotę po południu po cenach najniższych „Orle“, wieczorem „Ludwik XI“.

W niedzielę po poł. Królewski jedynak“, wiecz. „Ludwik XI“.

(x) **Teatr Ludowy.** W nadchodzącą niedzielę 3 maja na scenie teatru Ludowego ukaże się po raz drugi cudny dramat historyczny Juliusza Słowackiego w 5-ciu aktach (7 odsłonach) p. t. „Mazepa“, który na pierwszym przedstawieniu cieszył się ogromnym powodzeniem.

W głównych rolach występują pp. Matusiakówna (Amelia), Szopska (Kasztelanowa), Kaszyński (Wojewoda), Michałowski (Mazepa), Skibiur (Król), Szeffer (Zbigniew).

Ceny miejsc niższe.

Początek przedstawienia o godz. 6¹/₂ wieczorem.

Z WARSZAWY.

* **Konfiskata.**

Z polecenia komitetu do spraw prasowych, policja skonfiskowała wczorajsze wydanie popołudniowe „Kuryera Warszawskiego“.

* **Powrót z zagranicy.**

Pomocnik generał-gubernatora warszawskiego, łowczy Essen, jak donosi „Warsz. Dniwn.“, powrócił z zagranicy.

* **Zagadkowe samobójstwo.**

Wczoraj o godz. 10 m. 45 wiecz. w domu № 43 przy ul. Nowy Świat w mieszkaniu p. Stamaty, właścicielki kabaretu „Renaissance“ wystrzałem z rewolweru w głowę ranił się 32-letni Andrzej Szczokin, inżynier kolei petersburskiej.

Przybyły lekarz pogotowia po nałożeniu opatrunku przewiózł S. w stanie bardzo ciężkim do szpitala Dz. Jezus.

Z LITWY I RUSI.

Bunt więźniów. W Żytomierzu więźniowie skazani na ciężkie roboty zabili dozorcę, drugiego ciężko zranili, zabrali im broń i podpallili sienniki, zamierzając w popłochu zbiedz.

Wojsko i policja ostrzeliwała więzienie, przyczem zabito 6 więźniów i jednego raniono.

Antymilitarysta w wojsku. Kijowski sąd wojskowo-okręgowy skazał na 8 miesięcy zamknięcia w batalionach dyscyplinarnych szeregowca pułku kamczackiego Gajona, który oświadczył, że z pobudek religijnych nie będzie strzelać do wojska w razie wojny.

Z CESARSTWA.

Echa demonstracji. Podczas niedawnych masowych demonstracji robotników petersburskich, aresztowano 22 demonstrantów i oddano ich do rozporządzenia policji żandarmskiej.

W tych dniach (pisze „Riecz“) oświadczone im, że zostają pociągnięci do odpowiedzialności sądowej ze 121 art. kod kar.

Artykuł ten mówi o osobach, winnych udziału w zbiegowisku publicznym, rozmyślnie zwołanym dla wyrażenia nieposzanowania Władzy Najwyższej, potępienia praw obowiązujących lub ujawnienia współczucia buntowi, zdradzie czy też poglądom, dążącym do obalenia ustroju państwowego itd.

Artykuł ten przewiduje karę twierdzy lub więzienia do 3 lat.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Japończycy w Krakowie. Związek turystyczny w Krakowie otrzymał od dyrekcji kolei państwowych w Japonii list z prośbą o przysłanie przewodnika angielskiego po Krakowie, gdyż japończycy pragną skierować do Galicyi ruch turystyczny.

— Nowa afera szpiegowska. Pod zarzutem szpiegostwa policja krakowska aresztowała wczoraj Lejbę Herynga, pachciarza z Pacanowa w Królestwie Polskiem.

Pozostawał on w stosunkach z pachciarzami galicyjskimi, przewoząc bowiem nabiał do Galicyi, ustawicznie tu przebywał, zbierając informacje o wojsku, twierdzy krakowskiej i werbując ochotników do służby szpiegowskiej.

Na śledztwie przyznał się do wszystkiego.

— **Bandyci z Królestwa Polskiego.** Pomocnik naczelnika straży ziemskiej z Będzina Iwanow, który wczoraj przyjechał do Krakowa, rozpoznał w dwóch aresztowanych onegdaj bandytach niebezpiecznych zbirów Makieła i Blukarza, obu z Zawiercia.

Uczestniczyli oni w napadzie na kasyerów, wiozących 20 tys. rb., rzucili wtedy bombę dynamitową i zranili postrzałem policmajstra w Częstochowie oraz pomocnika komisarza Arbizowa. Dalej obrabowali oni sołtysa we wsi Cłączna na 2 tys. rb. i dokonali innych napadów w ogólnej liczbie 22.

TELEGRAMY.

Otwarcie delegacji.

BUDAPESZT 29 kwietnia (wt.) Następca tronu arc. Franciszek Ferdynand, dokonawszy otwarcia delegacji, odjechał o godz. 2 po poł. do Wiednia.

Podczas krótkiej swej bytności w Budapeszcie, następca tronu wiele rozmawiał z prezesem Koła polskiego, dr. Leo, przyczem mówił dużo o pięknościach Krakowa.

Następca tronu był widocznie zadowolony, kiedy w następstwie jego słów prezes Leo zaprosił go, wraz z małżonką, ks. Hohenburg, aby odwiedził Kraków, gdzie znajdzie przyjęcie serdeczne.

Zdrowie ces. Franciszka Józefa.

WIEDEN 29 kwietnia (wt.) Biuletyn popołudniowy stwierdza, że dzień dzisiejszy przyniósł ces. Franciszkowi Józefowi stanowczą ulgę. Kaszel prawie całkowicie ustał.

Rustem-bej-Biliński.

KONSTANTYNOPOL 29 kwietnia (wt.) Ambasadorem tureckim w Waszyngtonie mianowany został Rustem-bej-Biliński, pochodzący z polskiej rodziny emigrantów z 1831 roku, która przyjęła poddaństwo tureckie.

Samobójstwo lotnika.

PARYŻ 29 kwietnia (wt.) Lotnik francuski Lefevre, w przystępie rozpaczy z powodu niemożności spieniężenia nowej konstrukcji samo-

s. t p.

ALEKSANDER WASZCZYŃSKI

Wychowawiec Szkoły Głównej, Nauczyciel-emeryt

po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Bogu d. 30 kwietnia, przeżywszy lat 72.

Wyprowadzenie zwłok z domu przy ulicy Zielonej № 15, na Stary cmentarz katolicki nastąpi w sobotę 2 maja o godz. 5-ej po poł., a nabożeństwo żałobne w kościele św. Krzyża odbędzie się tegoż dnia o godz. 10 rano. Na smutne te obrzędy zaprasza kolegów i znajomych

Stroskana Rodzina.

lotu, przez niego wynalezionej, odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru.

Przeszło 200 ofiar.

NOWY JORK 29 kwietnia (wł.) Z kopalni pod Bluefield w st. Wirginia donoszą: Skutkiem silnej kurzawki przeszło 200 górników zginęło.

Dotychczas wydobyto 12 trupów. Resztę, 196-ciu, uważać należy za bezpowrotnie straconych.

Krwawy strajk.

(Tel. „Rozwoju”).

Londyn, 30 kwietnia.

Okrucieństwa strajkujących. — Demonstracja.

Specjalny korespondent „Daily Telegraphu” donosi z Colorado, że obydwa walczące obozy robotnicze — strajkujący i łamistrajki ujawniają niezwykle okrucieństwo w walkach bratobójczych.

W walkach tych zginęło dotychczas 75 robotników, a 100 zostało c. rannych. Pozatem zginęło 260 dzieci.

Przypuszczają, że zostały one w zamieszaniu skradzione rodzicom przez plemiona wędrownie.

Milicya amerykańska ze swej strony ujawnia niezwykłą bezwzględność w postępowaniu.

Zwolennicy partii socjalistycznych w Nowym Yorku urządzili wczoraj pod oknami pałacu Rokeffelera, który jest właścicielem licznych kopalni w Colorado i nie chce uwzględnić żądań robotników strajkujących, demonstrację. Przeszli oni grupami po 6 mężczyzn i 6 kobiet pod pałacem w szatach żałobnych i śpiewając także pieśni.

Kilku demonstrantów aresztowano. Pomiedzy aresztowanymi znajduje się także znany pisarz amerykański Upton Sinclair, którego powieść „Bagno” narobiła swego czasu tyle wrzawy.

Wojna w Ameryce.

(Tel. „Rozwoju”).

Londyn 30 kwietnia.

Pośrednictwo republiki. — Stabe widoki. — Zawieszenie broni. — Armia gen. Maasa. — Zbiągowie. — Oświadczenie generałów powstańczych. — Charakterystyczna demonstracja.

Według doniesień pism tutejszych rządu brazylijski, argentyński i chilijski, które podjęły się pośrednictwa pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Meksykiem, rozpoczęły już odpowiednie kroki w celu nawiązania rokowań pokojowych, pomiędzy powaśnionymi państwami.

Rezultat jednak rokowań tych jest bardzo wątpliwy, ponieważ Stany jako warunek pomyśl-

nego załatwienia zatargu, stawiają rezygnację Huerty z prezydentury, podczas, gdy ten na to żadną miarą zgodzić się nie chce.

Wobec takiego stanu rzeczy, poseł brazylijski zawiadomił wczoraj Wilsona, że republiki starać się będą na razie o zawieszenie broni i dopiero potem przystąpią do omówienia bliższych warunków pokoju.

Wilson miał się podobno zgodzić na tę propozycję.

Posterunki strażnicze wojsk amerykańskich spotkały się w pobliżu Paso del Macho z posterunkami gen. Maasa. Oświadczają one, że armja gen. Maasa składa się w większej części z więźniów, uwolnionych z więzienia w Vera Cruz przy zajęciu tego miasta. Armja ta znajduje się w stanie rozpaczyliwym i nie może być mowy o tem, aby gen. Maas mógł przedsięwziąć z armją jakąś energiczniejsze kroki.

Admirał Fletcher donosi, że wczoraj przybyło do Vera Cruz 109 amerykańców i wielu innych cudzoziemców, którzy opuścili Torreon i Durango. Wczoraj w pociągu pod flagą angielską opuściło Meksyk przeszło 600 obcych, poddanych, w tem większość amerykańców. Żołnierze Huerty eskortowali ten pociąg.

Nowy York, 30 kwietnia (wł.). Generałowie Villa i Caranza postanowili zachować rolę biernych świadków w obecnym zatargu Stanów z Meksykiem tak długo, dopóki Amerykanie nie zaciepią wojsk powstańczych.

Nowy York, 30 kwietnia (wł.). Z Passo donoszą, że wojska powstańcze zajęły Piedras Negras.

Wywiesili oni na wszystkich gmachach rządowych flagę amerykańską, aby w ten sposób zademonstrować swoją przyjaźń względem Stanów Zjednoczonych.

Z ostatniej chwili.

Przeniesienie rezydencji.

Durazo, 30 kwietnia (wł.). Książę Wied zwiędził w tych dniach Tiranę w celu przeniesienia tam swej letniej rezydencji. W połowie maja udaje się on tam wraz z całym dworem i ciałem dyplomatycznym.

Poselstwo austriackie przenosi się do Tirany już w najbliższych dniach.

Zaznaczyć należy, że Tirana stanowi stałą rezydencję i w większej części własność osobistą Essada-paszy.

Wykrycie spisku.

Rzym, 30 kwietnia (wł.). W Albanii wykryto nowy spisek, skierowany przeciwko panowaniu księcia Wieda. Na czele spisku stał Izmail-Kemal bej. Zamierzał on obalić rząd obecny i utworzyć republikę na wzór szwajcarskiej i sam chciał stanąć na jej czele.

Rząd albański przedsięwziął energiczne kroki celem uniemożliwienia na przyszłość podobnych zamachów.

Etna czynna.

Rzym, 30 kwietnia (wł.). Wulkan Etna ujawnia coraz energiczniejszą działalność. Wielkie masy rozpalonej lawy grożą okolicy, wstrząsanej bezustannie przez ciągłe lekkie trzęsienie ziemi. Słychać głucho pomruki i grzmoty podziemne. Unoszą się tumany pyłu.

Nowy rekord.

Kopenhaga, 30 kwietnia (wł.). Lotnik szwedzki dr. Tulin, który wznosił się w Paryżu, a wylądował w Bremie, przebył jako pierwszy, cieśninę pomiędzy Niemcami i Szwecją.

Odrzucony wniosek.

Londyn, 30 kwietnia (wł.). Izba gmin odrzuciła większością 344 contra 264 głosów wniosek Chamberlaina o wyrażenie votum nieufności dla rządu, wniesiony z okazji poczynionych przez rząd zarządzeń w celu zapobieżenia rozruchom w Ulsterze.

Zatonięcie parowca.

Nowy York, 30 kwietnia (wł.). Pod Duluth w stanie Minnesota zatonął parowiec nieznaney nazwy.

20 osób zginęło.

Powrót Roosevelta.

Nowy York, 30 kwietnia (wł.). Od wczoraj oczekują w Manas przybycia b. prezydenta Stanów Roosevelta.

Podobno Roosevelt odkrył podczas podróży swojej nowy szczep ludzki o dość wysokiej kulturze, który nazywa siebie „Panhates”.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

P. L. Strakowskiemu w Zgierzu. Uroczystość św. Stanisława biskupa jest obchodzona w całym prawie kraju naszym, jako święto pierwszej klasy. Są jednakże wyjątki. Tak np. w diecezji kujawsko-kaliskiej obchodzą w ten sposób dzień św. Józefa; w diecezji poznańsko-gnieźnieńskiej — dzień św. Wojciecha.

OFIARY.

Na „Gniazdo” Tow. opieki nad dziećmi.

S. M. 1 rb.

Z powodu uroczystości ślubnej państwa A. i L. M., zebrane w gronie weselników 13 rb. 50 kop.

Piotr Zajaczkowski, zamiast depezy na ślub państwa A. i L. M. 5 rb.

Zebrane 6 rb. na janku święconem chóru polskiego przy kościele św. Krzyża w Łodzi przez pp. M. Majznera, G. Arendarską i Kornacką.

Na Ligę przeciwgruźliczą.

Stef. K. 13 rb.

Kar. A. 5 rb.

A. Ramisch 5 rb.

Dla najbiedniejszych.

Z. M. 5 rb.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyl centralnej K. E. Ł.

Data	Baromet. sprowadzony do 0 st.	Temperatura w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wiatru (średnia na sekundę)	Uwagi
29/IV 1 popoł.	747.5	17.7	57	W 1	Z dnia 29/IV Temperatura max. 20.0 min. 8.4 Opada 0.0 mm.
29/IV 2 wiecz.	741.8	10.8	58	W 1	
30/IV 1 rano	759.5	11.5	69	Pd W 1	

Fundusze Kościoła katolickiego.

Posel do Dumy i członek komisji budżetowej, p. Lempicki, opracował źródłowy „memoryał o materialnym położeniu Kościoła katolickiego i konieczności rewizji odnośnych praw i postanowień”. Autor dotyka przede wszystkim stanu materialnego Kościoła w tak zw. guberniach Zachodnich. Dobra i kapitały kościelne zostały tam w r. 1841 wzięte w administrację rządową. W zamian za to rząd zobowiązał się łożyć na utrzymanie kościołów i ich obsługi duchownej, uzależniając podniesienie budżetów pierwotnie ustanowionych, od podniesienia dochodów z dóbr i sum zabranych. Ponieważ dochody te już i wtedy były wyższe, niż wyznaczone wydatki skarbu na kościoły, więc reszta miała być użytkowana „na zaspokojenie potrzeb nieprzewidzianych duchowieństwa katolickiego”. W rzeczywistości pozostałość ta, wbrew ustawie, jest wprost przelewana do ministerium spraw wewnętrznych i wydawana przez nie dowolnie.

Na r. 1914 skarb na potrzeby Kościoła w Królestwie wyznacza na utrzymanie klasztorów 43,921 rb., duchowieństwa i konsystorza 830,945 rb., seminariów 24,455 rb., razem 899,321 rb. Na ogół, po upływie lat 50, w ciągu których ludność katolicka Królestwa wzrosła więcej, niż dwukrotnie, ogólna suma wydatków na Kościół zmniejszyła się o 140,000 rb., głównie przez zmniejszenie wydatków na klasztory ze 158,740 rb. do 43,921 rb., przyczem pozostająca reszta (wbrew ukazowi z 27 października r. 1864), przelewana jest wprost do skarbu.

Etaty duchowieństwa katolickiego, jedynie bodaj ze wszystkich etatów budżetu państwowego rosyjskiego, od r. 1842 nie uległy żadnej zmianie, chociaż są to etaty również jedyne w Rosyi, które dobrowolna ofiarność zupełnie wystarczająco zaopatrzyła na wieczne czasy, bo równoległe z podnoszeniem się potrzeb życiowych, podnosiła się i rentowość b. kościelnych dóbr i funduszków.

SPIS POWSZECHNY.

Wobec wyznaczonego na grudzień 1915 r. powszechnego jednodniowego spisu ludności w całym państwie Duma, według informacji biura Pracy Społecznej, przystąpi wkrótce do rozważenia projektu rządowego o wyasygnowanie w r. b. na roboty przygotowawcze 900 tys. rubli, niezależnie od sum, które będą wyasygnowane na tenże cel, w roku przyszłym.

Już w obecnym roku zwiększa się skład osobisty centralnego komitetu statystycznego o 23 urzędników kosztem 57 tys. rubli, pensje dzisiejszych 14 urzędników tego komitetu zwiększone zostają o 19 tys. rubli i na kursa statystyczne przy ministerstwie spraw wewnętrznych (150 słuchaczy i 25 instruktorów) asygnuje się dodatkowo 16 tys. rubli. Największy jednak wydatek w tym roku stanowią będą druki i materiały bo 729 tys. rubli, a mianowicie 427 tys. na papier, 117 tys. na drukowanie, 100 tys. na teki, 75 tys. na przesyłki, 17 tys. rub. na kalendarze, 5 tys. na znaki dla statystyków i t. d. Zaznaczyć trzeba, że około 10 tys. rubli wydanych będzie na tłumaczenie druków na języki miejscowe, bez czego oczywiście ludność nie rozumiałaby dokładnie pytań. Archiwum pozostałe po pierwszym spisie powszechnym w r. 1897 będzie przestudyowane i uporządkowane, ażeby można było korzystać z raz uczynionego doświadczenia i z dawnych wzorów drukowanych.

Dotąd zdołano już wygotować sporo materiały i opracowano sam projekt przeprowadzenia nowego spisu powszechnego, który będzie złożony ciałom prawodawczym.

Madiarski pochód ku morzu.

Obecna koalicja serbo-chorwacka, tworząca większość w sejmie zagrzebskim pokazała już

dowodnie, że w taktyce niczem nie jest lepszą od dawnych madiaronów, pokazała, że zależy jej jedynie na utrzymaniu władzy w rękach swoich. Coraz częściej słyhać narzekania, że ich materialne korzyści chwilowe i osobiste opłacać się musi często ...publicznymi ciężkimi stratami.

Parlament budziński uchwalił obecnie ustawę wywłaszczenia gruntów w okolicy Rjeki. Faktycznie jest to wywłaszczenie chorwatów z ich pomorza.

Koalicja na „sejmie niemym” na ekspropriację tę zgodziła się. Ba, gdy opozycja w Zagrzebiu się odezwała w tej sprawie, koalicja stanęła w obronie nowej ustawy!

Kiedy na ulicach zagrzebskich i na wiecach ozwały się demonstracje, kiedy protesty podniesiono na zgromadzeniach narodowych w Suszaku, Osieku i innych miastach, koalicja nie znalazła nic więcej na swe usprawiedliwienie, jak tylko naiwną wiarę, że Izba panów (madiarska z trzema madiaronami chorwackimi!) robi w ustawie gwarancje korzystne dla Chorwacyi.

Parlament węgierski uchwalił, że minister handlu (z imienia wspólny chorwacko-madiarski, z istoty swej madiarski) i zarząd pomorski w Rjece mają prawo w interesie żeglugi morskiej wywłaszczyć posiadaczy ziemskich na wybrzeżu chorwackim.

Nie oczekiwano od koalicji, żeby ona popierała ideę tryalizmu, ale nie śmiano nawet przypuszczać, iżby nie stanęła w obronie istniejących i obowiązujących jeszcze praw Chorwacyi. Powstali tedy przeciw koalicji wszyscy: „prawasze”, „obzorasz”, „supilowcy” i liberalna młodzież narodowa.

I nic dziwnego. Wszelkie prawnicze wykrety, jakoby ustawa nie była ważną, bo stało się to za plecami delegatów chorwackich, a sprawa jest wspólną Chorwacyi i Węgier — że Izba panów jeszcze ma głos i t. d., to wszystko bez znaczenia, bo chorwackie pomorze faktycznie stanie się własnością węgierskiego skarbu państwowego.

Rząd węgierski nie tylko posiada na własność wybrzeże, ale może na niem tworzyć różne przedsiębiorstwa madiarskie i tworzyć je będzie, bo do tego zmierza wywłaszczenie, więc potworzy tu porty i przystanie madiarskie, kąpiele i fabryki, zagarnie w swe ręce rybołówstwo, które obecnie jest w rękach chorwatów, posiadających wybrzeże.

Ani węgierska władza pomorska, ani węgierski minister handlu nie będą myśleli o korzyściach jakichś dla chorwatów.

Nowa ustawa oznacza ni mniej ni więcej, jak tylko to, że Węgry, którym Rjeka już nie wystarcza, a sąsiedniego chorwackiego Suszaku im się wydzierzawić od Chorwacyi nie udało (chcieli na 99 lat dzierżawić), chcą zagarnąć wszystkie dostępy do Adryatyku.

Do tego prą zwłaszcza od chwili, kiedy Austrya zaczęła budować port własny pod Wołoską i Opatiją (Abacya). Idzie o to, czy północno-wschodni Adryatyk zostanie chorwackim, czy stanie się madiarskim.

Głosy prasy madiarskiej najlepiej pouczą chorwatów o celu ustawy.

„Pesti Naplo” pisze bez ogródek: „W Chorwacyi odbywają się demonstracje przeciw ekspropriacji.

Chorwaci powiadają, że nam nie dadzą tej

części Pomorza, które nam jest koniecznie potrzebne do rozszerzenia przystani rjeckiej. Oni powiadają, że Pomorze jest chorwackie.

W tym przypadku madiarska polityka doszła do punktu, gdzie nie śmie się liczyć ani trochę z chorwatami.

Inne kraje, skoro potrzebują pomorza, zabierają je siłą.

My zaś mamy najwyraźniejsze prawo wszelakim sposobem zatrzymać dla siebie Pomorze. To jest jedyna droga do światowego handlu madiarskiego”

Jak to w praktyce będzie wyglądało owo wywłaszczenie, widzą już na Suszaku (przy Rjece), gdzie władza pomorska z Rieki stanęła przeciw autonomii chorwackiego miasta i nakazała obywatelowi chorwackiemu Biondićowi zburzyć swój dom na brzegu (chorwackim) martwego kanału rzeczki Rjeki — i to bez jakiegobądź odškodowania.

Arogancka impertynencya władzy pomorskiej jest bezpodstawną i bezprawną.

Co dopiero będzie, gdy pisany paragraf mieć będą!

Wiadomość o ustawie wywłaszczającej przyjeżdża grozą nie tylko chorwatów, ale i słowieńców. Lublański „Slovenec” biada, że kiedy słowieńcy walczyli o Tryest, koalicja wydaje w ręce madiarskie Pomorze.

Ale słowieńcy, wytrawniejsi politycy, szukają rad przeciwko złu.

„Nie wszystko jeszcze stracone. Możliwe, że teraz wszystkie żywioły opozycyjne w Chorwacyi połączą się, albo przynajmniej prawasze obu skrzydeł się połączą”.

Wszakże przekonali się, że ich waśń wzajemna osłabiła trochę chorwacką, a wzmocniła stronę madiarską.

„Czyż zjednoczenie prawaszów niemożliwe? Czyż nie jest możliwą kooperacyą?... Jak niegdyś wszystek naród chorwacki zjednoczył się przeciw Khuenowi, tak niechby teraz się zjednoczył przeciwko nowym madiaronom”.

DLA MŁODZIEŻY

DZIEJE POLSKI Konecznego, II tomy ilustr., dla prenumeratorów „Rozwoju”, w oprawie 1 rb. 30 k. broszur. . . . . 1 „ — „

PAN TADEUSZ A. Mickiewicza ilustrowane cena w ozdobnej oprawie . . . . . 1 rb. 25 k. broszur. . . . . — „ — „

KRAKÓW Historia stolicy Piastów i Jagiellonów, bogato ilustrowana cena w wspaniałej opr. 2 rb. 25 k.

WILLANÓW opis rezydencji i pamiątek po królu Janie Sobieskim, sprzedaje Admistr. „Rozwoju” w oprawie . . . . . 45 k. broszur. . . . . 50 k.

Wielki wybór drzewek

ozdobnych, owocowych, iglastych, róże sztamowe i wiele innych. Kołki do drzewek poleca Zakład Ogrodniczy L. Kofańskowskiego, Piotrkowska 33. 1429

Koszule męskie i krawaty
W DOBRYM GATUNKU.

WŁ. JANISZEWSKA

Przejazd № 16 (naprzeciw placu „Cytadlistów”).

Polecam dla Szan. Pań i Panów

Galanterię Damską i Męską.

Sklep zaopatrzoney w różne rzeczy galanteryjne.

GENY PRZYSTĘPNE

GUSTOWNE BLUZKI
Z WŁASNEJ PRACOWNI.

O. A. TESCHICH i S-ka

(właśc. A. O. Teschich i Paweł Kessler)

ŁÓDŹ, WIDZEWSKA 62.

ŁÓDŹ, WIDZEWSKA 62.

POLECAJĄ:

WĘGIEL KRAJOWY w najlepszym gatunku dla potrzeb fabrycznych i domowych. **KOKS** „ZABRZE“ GRUBY, KOSTKA I, KOSTKA II i ORZECH dla centralnych ogrzewań, motorów gazowo-ssących i kuźni, portland-cement, krajowe i zagraniczne cegły szamotowe, mączka szamotowa, płytki terrakotowe, płytki glazurowane ściankowe, blacha cynkowa, smołowiec, asfalt, goudron, klebemassa t t d i t d i t d. 1503

Przedsiębiorstwo robót asfaltowych i terrakotowych. Najszczególniej zwracamy uwagę W. W. P. na naszą wyborową, tylko z najlepszych materiałów przez nas przygotowaną tekturę smołowcową „Bitum“ oraz tekturę „Bitum“ bez piasku wynagrodzona złotymi i srebrnymi medalami. Każda rolka tektury naszej fabrykacji jest zaopatrzona plombą i marką ochronną, podług obok podanego rysunku, na co uprzejmie prosimy zwrócić uwagę.

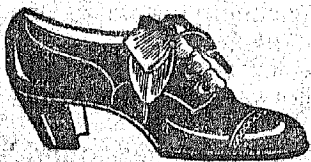

Nagrodzony wielkim złotym medalem w r. 1911

Magazyn obuwia Marcina Środy

GÓRNY RYNEK 4.

GÓRNY RYNEK 4.

Poleca Sz. Klienteli po cenach przystępnych obuwie od najskromniejszego do najwykwintniejszego w różnych fasonach, własnego wyrobu, jak również mechanicznej firmy „Warszawianka“.

1151

Wielki wybór materiałów

NA LETNIE GARNITURY **fabr. Leonhardta**

Mikołajewska 67. :: 1460 Edmund Wasilewski.

SKLEP, 2 pokoje

z kuchnią 1689 odpowiednio na piwnicę lub kawiarnię, z garkuchnią, takowa już wyrobiona; na Senatorskiej ulicy nr. 3, od 1-go lipca do wynajęcia. Wiadomość bliższa u A. Zacherta, Mikołajewska nr. 25.

MATERIAŁY BUDOWLANE

t. j. BELKI ŻELAZNE, CEMENT JAK RÓWNIEŻ RURY ŚWIDROWE I WODOCIĄGOWE POLECA ZE SKŁADU

KAROL SOMYA

Piotrkowska 192 1378 Piotrkowska 192

Skład wędlin

J. KIJAKA

Widzevska nr. 127, tel. 27-02.
Filia: Piotrkowska 71, tel. 30-17.

Przy fili salon dla śniadań i kolacyi.

UWAGA: Prócz tych sklepów żadnych innych nie posiadam.

SPRZEDAŻ W PIERWSZORZĘDNYCH PERFUMERYACH

PIEGI PRYSZCZE, LISZAJE

usuwa jedynie KREM KONWALIOWY D-ra LUSTIGA

HUBERKA

CENA SŁOIKA Rb. 1.50.

Zastępstwo i Skład Główny na Królestwo i Cesarstwo HURTOWNIA PERFUMERYJNA.

Warszawa, ul. Chmielna Nr. 27. Tel. 110-73 i 111-13. 1125

I SKŁADACH APTECZNYCH.

Dr. H. Sadowski

Piotrkowska 120.

Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek). Codziennie od 10—11 rano i od 4 do 6 po poł. Telef. 23-10. 253

Dr. Leon Waclaw

Olszewski

Choroby wewnętrzne, żołądka i kiszek. Ewangelicka 5, przyjmuje do 10 r. i od 4—6 po poł. 5039

Dr. S. SZNITTKIND

Średnia 3.

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych, (stosuje 606), kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz etc). Rano od 8 i pół—11 i pół od 4 i pół—8 i pół.

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisław Piekarski
PIOTRKOWSKA № 115.

Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331—r.

Dr. Med. Szwarzwasser

Piotrkowska 18. Tel. 10-82
Spec. choroby żołądka, kiszek i przemiany materii. Analizy we własnym laborator. Przyjmuje: od 11—1 i od 6—5 i pół wieczorem. 837

Dr. med. Z. GOLC

Choroby skórne i weneryczne ul. Mikołajewska 18

Godziny przyjęć: od 9—12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta od 9 do 12 i pół. Telef. Nr. 20-60.

Dr. H. RUEGER

Nawrot № 1.

Choroby wewnętrzne. Od godz. 4—6 po poł. 2555

Ogólnie znana lecznica chor. zębów lekarza dent. H. Pruss 145 Piotrkowska 145 złote korony i mosty bez podpięcia. 1293

OSTATNIE NOWOŚCI
FABRYKI PERFUM
K. ERMANS i S-ka
JERICAN
CHRYZANTEM TOKIO
perfumy,
woda kolońska,
mydło.
SPRZEDAŻ WSZĘDZIE

Ogłoszenie.

Zarząd drogi żelaznej Fabryczno-Łódzkiej podaje do wiadomości, iż dnia 18-go kwietnia (1 Maja) 1914 roku wprowadzony zostaje następujący rozkład pociągów.

Czas warszawski.

z Łodzi Fabr. do Koluşek			z Koluşek do Łodzi Fabr.		
№ poc.	Odechodzą	Przychodzą	№ poc.	Odechodzą	Przychodzą
22	12—15	1—17	21	5—50	4—48
32	7—35	8—15	23	6—23	7—33
72	8—05	8—50	71	7—50	8—35
24	9—30	10—35	25	8—35	9—40
34	12—50	1—30	31	10—00	10—40
26	1—50	2—55	27	11—53	1—00
74	2—55	4—00	73	3—15	4—18
28	3—50	4—50	33	3—58	4—58
36	5—20	6—00	75	5—20	6—50
30	6—15	7—00	35	6—57	7—42
76	7—35	8—35	77	8—13	9—15
38	8—40	9—30	29	9—28	10—13
			37	10—20	11—00
z Łodzi Kal. do Koluşek			z Koluşek do Łodzi Kal.		
42/26	1—11	2—55	41/23	6—23	7—55
z Łodzi Kaliskiej do Słotwin			z Słotwin do Łodzi Kal.		
54	6—15	7—47	53	5—27	7—12

Pociągi № № 71, 73, 74, 75 76 i 77 kursują codziennie od 20 maja do 19 września włącznie.

1) Godziny w czarnych obwódkach oznaczają czas od 6-ej wieczorem do 6-ej rano.

2) We wszystkich pociągach kursują wagony wszystkich trzech klas.

3) Z drogą żel. Warsz. W. łączą się poc. №№ 22, 30, 32, 24, 34, 26, 28, 36, 38, 21, 25, 25, 31, 27, 29, 33, 35, 37, 41 i 42; z drogami Nadwiślańskimi poc. №№ 22, 24, 26, 30, 38, 23, 25, 27, 35, 37, 53 i 54 i z linią Kaliską poc. №№ 23/41, 42/26, 53 i 54.

4) W bezpośredniej komunikacji (bez przesiadania się) kursują: a) pomiędzy Łodzią F. i Warszawą W. W. poc. № 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 i 38 z wagonami I, II i III klasy, i w poc. № 21 jeden wagon I i II klasy; b) pomiędzy Łodzią F. i Sosnowcem w pociągu № 22 i 23 jeden wagon III klasy; c) pomiędzy Łodzią Kaliską i Tomaszowem poc. № 53 i 54 z wagonami I, II i III klasy.

5) Normalna liczba pasażerskich miejsc: a) w poc. № 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 i 38 I kl. 18, II kl. 66, III kl. 180; b) w poc. № 21 I kl. 12, II kl. 40, III kl. 80; c) w poc. №№ 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 i 30 I kl. 12, II kl. 40, III kl. 200; d) w poc. №№ 41 i 42 kl. I 6, II kl. 20; III kl. 40; e) w poc. № 53 i 54 I kl. 8, II kl. 24, i III kl. 54. 1675

4-KLASOWY ZAKŁAD NAUKOWY MĘSKI

Z ZAKRESEM NAUK PROGRAMYŹYW RZĄDOWYCH

A. Zimowskiego w Łodzi.

Egzamina wstępne do klas: wstępnej, I, II i III rozpoczynają się 4 czerwca. Podania przyjmuje kancelarya szkoły przygotowawczej przy ul. Piotrkowskiej Nr. 271 codziennie od godz. 9 rano do 3 po poł. Do podania ręce przelozonego dołączyc należy: metrykę w pełnym wypisie, świadectwo pochodzenia i powtórzonego szczepienia ospy. Wpis w klasie wstępnej wynosi Rubli 60, a w I, II i III Rb. 75 rocznie. 1667

Łódzkie Rzemieślniczo-Przemysłowe Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe

Piotrkowska 271.

przyjmuje członków i wydaje pożyczki, od których pobiera 6 proc. Przyjmuje wkłady oszczędnościowe, od których płaci od 4—6 proc. a także przyjmuje wkłady warunkowe od 12 kop. tygodniowo. Towarzystwo daje do domów kasety dla zbierania drobnych oszczędności. Kasa czynna codziennie, oprócz świąt i niedziel: rano od 10—1 i od 6—8 wiecz. 2907

Warszawski CYRR A. CINISELLI

Dziś w czwartek, o g. 8 m. 30 wiecz.
2-gi występ gościnny ulub. publ.

BIMA i BOMA

nieporównanych humorystów polskich.
Pozatem cały olbrzymi program. 1729

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof. Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista chorób uszu, nosa i gardła, ul. Piotrkowska Nr 89.

Godziny przyjęć: 10-12 i 4-6 poł., w niedziele od 10-12. Operacje, bronchiskopia, kąpiele elektryczno-sświetlane. Na telefon 35-97. 2589

Tow. Akc. Warszawskie Laboratorium Chemiczne

Łódź, Piotrkowska 69, poleca doskonałą

WODĘ KOŁONSKĄ „DLA ZNAWCÓW”

Cena butelki 1 Rb.

Perfumy BZOWE

do złudzenia naśladowujące zapach świeżych kwiatów, flakony po 1 rb., 2 rb. i 3 rb., antyseptyczną, miętową pastę do zębów

ODONTINE — tuba 20 kop.

Wszelkie mydła lecznicze, przettuszczone, wody kwiatowe, kosmetyki i pudry. 1579

Ogłaszamy w sobotnim „Rozwoju”

Zarząd Domów T. WERNERA i S-ki

1448

Łódź, Piotrkowska 17.

Dr. B. REJT

Średnia 5.

Tel. 33-79.

Sp. choroby skórne włosów, weneryczne, moczościowe i kosmetyka lekarska. — Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródrylnie). Leczenie elektrycznością: elektroliza (usuwanie szpecących włosów) i oświetlenie kanału (uretroskopia). Godziny przyjęć: od 9 i pół do 12 i pół i od 5 do 8 wiecz. W niedzielę od 10 do 2 p. p. — Dla W. Pań: osobna poczekalnia. 515

Drobne ogłoszenia.

Alaia! Meble różne wyprzedam tanio, łóżka materace, szafy, bielizniarkę, otomanę, biurko, lustra, kredens, stół, krzesła, etażerkę, stolik karciany, figury, drobiazgi ul. Piotrkowska 209-9 parter. 4539-4-4

AAAAA Batysty, kretony, satyny i inne bawełniane towary w wielkim wyborze, po bardzo niskiej cenie. Wełniane musliny od najtańszych do najlepszych gatunków do nabywania w składzie resztek O. Baumowej Łódź, Wólczajska 95 i piętro. 4426-10cs-3

AAAA Bardzo tanio sprzedam je reszki oraz towary na sztuki pierwszorzędnych firm krajowych. Na nadchodzący sezon polecam wielki wybór muslinów oraz batystów i kretonów, odprowadzając rabat. Próbną zamówienia wysyłam pocztą. Co poniedziałek świeży transport resztek. O. Baumowa ul. Wólczajska nr. 95 pierwsze piętro. 3716-10cs-8

AAAA! Tanio różne suknie i bluzki, bluzki wełniane, jedwabne kostiumy, żakiety, płaszcze i różne rzeczy używane sprzedaję, kupuję, zamieniam ul. Grabowa nr. 6, w sklepie. 4395-12cs-3

AAA Tanio różne suknie i bluzki i kostiumy używane do sprzedania. Wiadomość Przejazd nr. 48 m. 12. Zastać można od 12 do 2 i od 7 wieczór. 6-4

AAA Szkoła kroju Kopydłowskiej. Nauka gruntowna, wydaje patenty. Nauka wieczorna za opłatą tygodniową ulica Piotrkowska 154. 4667-2c-2

AAA Zagraniczne niemki, freblanki, bony różnych narodowości, krawcowe, sklepowe gospodynie na wieś z dobrymi świadectwami, poleca biuro Adamowiczowej Piotrkowska 103. 1727-3sw-1

A Meble różne salonowe ze stołowego, sypialnego, szafy, otomanę, biurko, bibliotekę, lustrą, szafkę kawalerską, słupy, obrazy, figury sprzedam zaraz bardzo tanio. Karola 8-10. 4245-10-0

A Urządzenie sklepowe mahoniowe do sprzedania było zaraz. Wiadomość: Orła 11 m. 11. 4682-4-2

A Pągowe piękne marynarki jak również doskonałe materiały na meskie ubrania bajecznie tanio Piotrkowska 145-34. 4748-4sp-1

A by zaraz sprzedam meble z dwóch pokoiów Widzewska nr. 119-14. 4778-5-1

B aćność! Ostrzegamy wszystkich że prawdziwą „skórę angielską” gotowe spodnie, bluzki, ubranka które można nosić 5 lat, dostaje się tylko Piotrkowska 145-34. 4747-4sp-1

B ardo tanio wyprzedam: Łóżka z materacami, bielizniarkę, umywalkę, garderobę, tremo, otomanę, stół, krzesła, biurko, zegar, lampę, obrazy, szafy, zegar, lampę, wyjeżdżając zaraz wyprzedam Zawadzka 58-1. 4677-2c-2

C hłopczyk dwu miesięczny do oddania na własność Wólczajska 15-5. 4717-2-2

C złowiek młody biuralista z wykształceniem 4-ro klasowym poszukuje posady: magazyniera, inkasenta, biuralisty. Łaskawe oferty pod „Biuralista” w adm. Rozwoju. 4681-3-2

C zeladnicy powoznicy potrzebni. Zgłaszać się Warszawa, ul. Miedziana 5 m. 11. 4651-8cs-1

D om do sprzedania z ogrodem w Nowym Słotnie. Wiadomość Średnia 120 u portyera od 7 do 9 wieczór. 4682-3*-2

D o sprzedania **ZAKŁAD FRYZYERSKI** z powodu kalectwa i zmiany interesu. Wiadomość u Starszego Cechu. 4657-3cs-2

D la pań rzadka okazała piękne modne materiały na suknie bluzki kostiumy niebywale tanio Piotrkowska 145-34. 4746-4sp-1

D o wynajęcia od 1 lipca, na kantor 3 pokoje frontowe parterowe. 4758-3*-1

DO LODÓW maszynę miedzianą w dobrym stanie sprzedam niedrogo ul. Konstantynowska nr. 16 u Rybkina. 4742-1

D am 25 rb. za wyrobienie podsady do parowej maszyny lub do parowych kotłów znam cafe instrukcje armaturowe, posiadam chiubne świadectwa. Łaskawe oferty proszę składać w adm. Rozwoju pod „W. W.”. 4769

D o ślusarni zaraz potrzebny pomocnik kowalski Długa 151. 4774-2-1

D o sprzedania na ziemi szlacheckiej gospodarstwo składające się z 8 morgów, w tem 3 morgi sadu, 4 stawy zarybione, 3 wiorsty od Tramwaju odpowiednie na letnisko. Wiadomość Baluty, Aleksandrowska 26 sklep rzeźniczy. 4655-5*-2

D om piętrowy 18 mieszkaniowy i 2 sklepy do sprzedania Pabianice, Zielona Górką, ulic. Dzielna nr. 7. 4721-4cs-1

D o sprzątania kobieta potrzebna, u samotnego. Oferty składaj w Rozwoju z podaniem adresu dla „A. B.”. 4783-3-1

D om murowany o pięciu pokojach do sprzedania, Nowe Chojny, ul. Sienkiewicza nr. 23. 4787-3-1

G orsety brukselskiego kroju, uznane za najdoskonalsze ul. Główna 17 (siedemnasty), sklep. 3975-12cs-7

I nkasent na Łódź do zbierania drobnych rat za sprzedane wydawnictwa na spłaty potrzebny z małą kaucją lub poręczeniem. Chrzescijanie tylko zechcą przesyłać oferty do Księgarni Jakowickiego, Warszawa, Bracka 10. 1711-3-2

J est do sprzedania pralnia niedrogo od 1 lipca. Wiadomość w sklepie Nowo-Cegielniana 41. 4615-3-3

KOŃ (wałach) maści ciemnej średniego wzrostu, dobrze ciągnie jako też dobrze ujeżdżony jest tanio do sprzedania. Wiadomość J. Wolf, Baluty, Niecała 12 tel. 31-92. 4695-3cs-2

K upię pianino mało używane. Oferty dla „Z. D” w adm. Rozwoju. 4772-3sp-1

K obietka poszukuje jakiegokolwiek miejsca na wyjazd Baluty, Rajtera 17 Dąbkiewicz. 4744-5-1

L odówka w dobrym stanie do sprzedania, ul. Rokicińska szosa nr. 57, skład wędlin. 4625-3-3

L ampa wisząca niedrogo do sprzedania, Andrzejka 26 Mieczarnia. 4674-5-3

L etnie mieszkanie do wynajęcia pokoj z kuchnią. Wiadomość na miejscu Aleksandrów, Konstantynowska 520 Aranowski. 4689-2s-1

LETNIE MIESZKANIA i pensjonat w lesie. Wiadomość Przejazd 38 m. 11. Wl. Brodecki od 5-5. 4540-6swc-3

M ieczarnia do sprzedania w dobrym punkcie z obiadam. Mikolajewska 57. 4624-5-3

M agiel nowa do sprzedania zaraz ulica Widzewska Nr 61. 4690-3*-1

M iezkanie, przyjmę kilku panów na mieszkanie może być z życiem lub bez. Orła 25 m. 5 i piętro. 4760-2s-1

NAGRODA PIENIĘŻNA Jadąc ul. Nowomiejską (domu 15-19) onegdaj wieczorem zgubiono 2 płytki marmurowe z mostowymi ornamentami części garnituru na biurko. Łaskawy znalazca raczy zwrócić za wynagrodzeniem na ul. Zgierską 102 p. Dziedziczak. 4765-1

OKAZYJNIE Aparat kinematograficzny z całkowitem urządzeniem. Najodpowiedniejszy w zabawach letnich. Sprzedam za 150 rubli. Oferty Rozwój pod lit. „S. P.”. 4707-2-2

P otrebny czeladnik szewski Karola 10-20 lub Wólczajska 179-11. 4678-3-3

P lace 40x80 Chojny przed lecznicą do 600 rb. Przejazd 69-15 II piętro, 7 do 8 i pół. 4719-2-2

P ANNY jedynie uzdolnione do szycia i uczenia oraz uczeni- **SŁUŻĄCA** potrzebne zaraz ulica Główna 62 m. 50. 4651-3*-2

P okój umeblowany do wynajęcia Wólczajska 65 m. 2. 4615-2*-2

P otrebni chłopcy do terminu Długa nr. 3, skład wędlin. 4645-3-3

P otrebna zaraz do szycia zdolna podoczna ul. Wólczajska nr. 175 m. 6. 4729-3-2

P otrebne zdolne panny do pracowni abazurów, Aleksandry Woelfe Piotrkowska 118 I piętro. 4622-3-3

P otrebna zdolna podoczna do kamizelak i uczenia, Konstantynowska 42. 4705-5-2

P otrebny uczeń z 2 kl. wykształceniem do starszego felczera Rzgowska 53. 4625-3cs2

P okój zaraz do wynajęcia; może być umeblowany ul. Dzielna nr. 50 lewa oficyna parter, m. 16. 4626-5*-2

P lacówka dla chrześcijan. Sklep galanterijny do sprzedania zaraz. Oferty w „Rozwoju” dla chrześcijan. 4495-spnc-3-3

P ralnia do sprzedania od lipca ul. Złota nr. 7. 4758-5*-1

P rzyjme z całkowitem utrzymaniem panie na letnisko. Oferty Rozwój „Letnisko”. 4761-2s-1

P okój z kuchnią umeblowany zaraz do wynajęcia Wólczajska 79. Wiadomość Przejazd 43 p. Piątkowski. 4766-5sw-1

P otrebny spółnik lub spółniczka z kapitałem do 600 rb. do interesu dobrze prosperującego proszę składać oferty w adm. Rozwoju pod 600. 4755-2-1

P otrebny czeladnik krawiecki ul. Słowiańska nr. 5. 4750-5-1

P otrebny woźny inkasent do biura w Piotrkowie kaucji 200 rubli, pensja 30 rb. miesięcznie i mieszkanie. Oferty Piotrków, Włodzimierska nr. 2 Biuro. 4755-1

POTRZEBNE zdolne prasownia, Andrzejka nr. 47. 4768-1

P otrebna spółniczka Nawrot 53, Jaskulski. 4786-1

P owóz dwukonny półkryty do sprzedania Ludwiki (Luży) nr. 12 u stróża. 4776-3-1

P otrebny uczeń do cukierni z dobrej rodziny L. Hoffman Rzgowska 5. 4782-1

P otrebna prasowaczka, Cegielniana 48 pralnia. 4780

P iekarnia jest do sprzedania z powodu zmiany interesu z całym urządzeniem i gospodami tanio było zaraz. Wiadomość ul. Ogrodowa nr. 42 w sklepie. 4779-2s-1

P otrebni chłopcy zaraz, zakład blacharski Przejazd nr. 12. 4777-3-1

P otrebna inteligentna kobieta do zarządu domem i dozoru 15 letniego chłopca. Oferty Piotrków, Włodzimierska nr. 2 „J. D.”. 4754-1

R ower mało używany ze zmianą przekałni zagraniczny zaraz, do sprzedania Konstantynowska 41 m. 10. 4711-3-2

R esztki wełniane na bluzki i kostiumy damskie ubrania meskie w najlepszych gatunkach Konstantynowska nr. 5 m. 24, oficyna II piętro. 4012-12cs-5

RESZTKI okazyjnie, sztuki hurtowo, detalicznie na kostiumy damskie, garnitury meskie, duży wybór różnych materiałów na bluzki, alpagi, sztuczki na kamizelki Łódź, ul. Juljusza 16-5 Stanisław Pacuska. 4195-10sc-4

Sprzedam gospodarstwo przy Łodzi 8 morgów, ziemia cebulowa zabudowana nowe dom 15 pokoiów tylko dla znawców lub zamienie na dom, Widzewska 104. Koperski. 4671-2c-2

Słome po cenie 80 kop. centnar 120 loco Łódź, dostarcza dominium Lućmierz, poczta Zgierz. 4387-12-7

SALA FABR. 28 lok. x 18 lok bernie lub ponczoszarne jest do wypuszczenia 5 minut od Pl. Kościelnego. Blizszej wiadomości udziela J. Wolf, Baluty, Niecała 12, tel. 31-92. 4694-3cs-2

S a pokoje pojedyncze z kuchnią i z przedpokojem do wynajęcia od 1 lipca w nowej budowlanej oficynie przy ul. Składowej nr. 32. 4705-2-2

S tarszy felczer 1-go i 2-go cyrkulów szczepienie ospy oraz wszelkie czynności felczerskie wykonywa ul. Brzezińska nr. 70 Antoni Witomski. 4381-5csp-4

Sprzedam restauracje III na prowincji z ogrodem trzech morgowem i domem Widzewska 104, Koperski. 4672-2c-2

Sprzedam duży dom dochodowy zamienie na wille lub gospodarstwo większe. Widzewska 104, Koperski. 4673-2c-2

Subjekt fryzjerski potrzebny do zakładu T. Szybillo. Kątna 56. 4650-3cs-2

Sprzątanie pokoi, drutowanie podług i czyszczenie okien wykonywam, Koziny, Polna nr. 11 Strzemieczny. 4756-1

Sprzedam piwiarnię z powodu zmiany interesu ul. Widzewska nr. 145. 4761-5-1

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania zaraz z powodu wyjazdu Marysińska nr. 14. 4755-5-1

Subjekt do sklepu inteligentny i uczeń znający język niemiecki, potrzebni. Zgłaszać się A. Müller, Przejazd 4 skład farb. 4758-3-1

S a do sprzedania dwa place w Rudzie Pabianickiej i maszynka do robienia pończoch. Andrzejka 34 m. 21. 4644-2-2

Sprzedam zaraz mleczarnię z powodu choroby ul. Złota 8

Sklep w dobrym punkcie przy dużych fabrykach z tanim lokalem z powodu kupna tanio do sprzedania. Wiadomość Staro-Zarzewska 62 w piekarni. 4759-3sp-1

T anioli! Pracownia sukien, kostiumów oraz ubranek dziecięcych, wykonywa roboty starannie i elegancko podług najnowszych fasonów. Anna Konrad, Widzewska Nr. 106A. 4675-6*-2

Ważne dla P. letników, sprzedam posiadłość 50 morgów lub działki jedno-morgowe, lasy, aleja, rzeka piękna przy stacji kolejowej. Widzewska 104, Koperski. 4670-2c-2

W dominium Bechce pod Łodzią, poczta Konstantynów, jest sad owocowy do wydzierżawienia i letnie mieszkanie. Wiadomość na miejscu u Grand Hotelu u pana Buchholza. 4652-3cs-2

Zakład fryzjerski w dobrym punkcie do sprzedania zaraz z powodu wyjazdu choroby. Wiadomość ul. Południowa nr. 25 u fryzjera. 4770-5*-1

Zdolna prasowaczka ul. Radzewska nr. 19. 4781-1

Z powodu wyjazdu do sprzedania, czarne tremo, figus i stół rozsuwany, Główny Monopol. Dierugin. 4685-3-2

Na nadchodzący
SEZON

poleca w wielkim wyborze:

KOSZULE
męskie i damskie.

Letnią bieliznę
... trykotową. ...

KRAWATY
najnowsze desenia.

**Żaboty, laski,
rękawiczki,
pończochy,
skarpetki,
szale, fartuszki.**

Paryska biżuteria.

u M. Kołodziejewskiego

Andrzeja 3

Z powodu choroby jest sklep
Z do sprzedania na dogodnych
warunkach ale zaraz. Wiado-
mość Piwna nr. 21 sklep.
4784-4-1

Zaginiony chłopiec jest do
odebrania Gubernatorska 41
(stróż). 4808-1

2 pokoje z kuchnią i przedpo-
kojem są z powodu wyjazdu
zaraz do wynajęcia w cenie 200
rubli rocznie. Obejrzeć można
codziennie od 12 do pół do 2,
ul. Targowa nr. 56 m. 50. 4741

2 magle do sprzedania z powo-
du choroby, ul. Nowo-Cegiel-
niana nr. 46. 4740-2-1

2 magle do sprzedania dobre,
bardzo tanio. Konstantnow-
ska 7. 4762-5-1

Zagubione dokumenty

A. Adolf Walter zagubił kartę od
paszportu, wydaną z fabryki
A. Szpiro. 4784

F. Feliks Dyks zagubił książkę le-
gitymacyjną, wydaną z magi-
stratu łódzkiego. 4765-3

Jan Błaszczyk zagubił paszport,
wydany z gm. Kłuki, gubernii
piotrkowskiej. 4752-3-1

J. Jumieli Jan Ignatiew zagubił
paszport, wyd. wójttem gminy
Pyzdry, Stupeckiego pow. Ka-
liskiego. 4646-5-3

Juliusz Rontaler zagubił kartę
od paszportu, wydaną z fabr.
Lebrechta Millera. 4743

L. Ludwik Papiewski zagubił pasz-
port, wyd. z gm. Łazisko gub.
Piotrkowskiej, pow. Brzeziń-
skiego. 4692-3-2

M. Michał Malinowski zagubił pa-
szport, wyd. z gm. Puczniew
gub. Piotrkowskiej. 4696-3-2

M. Maryanna Gienczelewska zagi-
biła paszport, wydany z gm.
Kowal gub. warszawskiej.
4708-3-2

M. Marcin Kaźmierczak zagubił
kartę od paszportu, wydaną
z fabr. Gustawa Schleege. 4785

M. Michał Betker zagubił kartę od
paszportu, wydaną z fabryki
Bennicha. 4754

M. Michał Wittich zagubił pasz-
port, wyd. z mag. m. Kalisza.
4645-3-3

S. Skradziono paszport, wydany
z gm. Salmierzyce, gub. piotr-
kowskiej, pow. noworadomskie-
go, na imię Antoniego Kluski.
4775-5-1

S. Stanisław Effenberg zagubił pa-
szport, wydany z magistratu
m. Łodzi gub. piotrkowskiej.
4754-5-2

T. Teodor Kauc zagubił kartę od
paszportu, wydaną z fabryki
T. Steigerta. 4679-3-2

W. Władysław Goliński zagubił kar-
tę od paszportu, wydaną z
fabryki J. Lichtenszteina. 4771

Z. Zaginęła karta od paszportu,
wydana z fabr. Towarz. akc.
Heinzla i Kunitzera w Widzewie
na imię Franciszka Korbla.
4757

Z. Zaginął paszport na imię Ana-
stazyi Zielińskiej, gm. Opa-
tów, gub. radomskiej. 4775-5-1

Z. Zaginęła karta od paszportu na
imię Wiktorii Izydorczyk, wy-
dana z fabryki Gampego. 4739

Z. Zaginęła karta od paszportu,
wydana z fabryki I. Kesten-
berga na imię Maryanny Sar.
4749

Z. Zaginął paszport, na imię Piotra
Z. Skubisza wyd. z gm. Luszawa
pow. Lubartowskiego gub. Lu-
belskiej. 4580-3-2

Z. Zaginął paszport, na imię Anto-
niego Sobieckiego wyd. z gm.
Lesmierz p. Łęczyckiego gub.
Kaliskiej. 4722-5-2

Z. Zaginął paszport na imię Szcze-
pana Szkudlarka wydany z
gminy Utrata pow. łaskiego.
4634-3-3

KUŹNIA

do wynajęcia, tamże do sprze-
dania naczynia, 2 bryczki ame-
rykański i 1 lekka resorka. Wia-
domość: Zgierz, ul. Piątkow-
ska 17 (krowal). 1496

Drewniany DOM

do rozebrania jest do sprze-
dania. Piotrkowska 154. Wia-
domość u gospodarza. 1502

Urządzenia sklepowe

jako szafy pod szkłem i bufety
tanie do sprzedania. Keilich i
Golda, ul. Wólczańska nr. 257.
Tel 23-21. 1520

Letnie

mieszkania w Łagiewnikach są
jeszcze do wynajęcia. Ceny bar-
dzo przystępne. Wiadomość w
administracji majątku Łagiewni-
ki. Telefon 204. 1468

W SUCHEDNIOWIE

Góry Ś-to Krzyskie kolej Nad-
wiślańska, u p. Choroszewskiej
są mieszkania, umeblowane
do wynajęcia, odpowiadają one
warunkom wygody i higieny; od
350 rb. do 75 rb. 1486

Dr. Krotowski

powrócił. 1474
Piotrkowska 37. Tel. 30-62.

Do wynajęcia

od 14 lipca r. b. 2 pokoje z ume-
blowaniem lub bez. Średnia
20, m. 4, 1 piętro, front. Wiado-
mość na miejscu. 1472

WINDYKUJĘ Z WEKSLI

na Petersburg, Połtawę, Czer-
nihów, Kijów i Południowo-Za-
chodni Kraj. Zgłaszać się J. Kor-
sak, Warszawa, Marszał-
kowska 21 m. 12a, od 2-4
godz. pp. Tel. 90-55. 1681

**W Pabianicach zaginęły
weksle (bianco): 1524**

1) podpisany solidarnie przez
Adama i Klarę Lorentowicz na
sumę 400 rb.; 2) na 100 rb. przez
Tomasza Józefowicza; 3) na 100
rb. przez Antoniego Berliktow-
skiego, również kopia aktu re-
jentalnego na kawałek ziemi.
Ostrzega się przed nabyciem,
gdyż są nieważne. Pabianice,
ul. Tuszyńska nr. 197, Możyszek
Tomasz.

DO SPRZEDANIA

w Sulejowie nad Pilicą Willa
Zakopianka, cztery mieszkania
ze wszystkimi wygodami, od-
dzielne mieszkanie dla stróża,
drwalki, stajnia, wozownia, lo-
downia z przesłonicznym urządo-
nym parkiem, przy lesie, blisko
rzeki. Wiadomość w hotele
powiatowej w Piotrkowie, Aleja
Aleksandra № 3. 1501

PEŁCZER z Buska

po długoletniej praktyce w szpi-
talach chorób wenerycznych i
skórnych przyjmuje codziennie
w Łodzi, Aleksandrowska nr. 37,
R. Kaszyński. Porada 50 k. (Przy
syphilisie stosowanie frykcyj).

Chor. weneryczne, moczościowe
skórne i zabiegi chirurgiczne.

Dr. W. FISCHER

Przyjmuje od 10-12 rano
i od 6-8 pp. Niedziele i święta
11-1. Zielona nr. 5. 402

Buchalteryi

arytm. handl. korespondencyi
uczy gruntownie nauczyciel W.
Wodzyński, zatwierdzony przez
Władze Naukowe. Wykłada buch-
alteryi w polskim, rosyjskim, ni-
emieckim. Ul. św. Andrzeja 11, m.
12, II p. Godziny przyjęć: prócz
soboty i niedzieli od 11 do 12
rano i od 6 $\frac{1}{2}$ do 7 $\frac{1}{2}$ wieczorem.
1512

Ból głowy i Migrenę

artykuł 100 (485)
"Migrenę-
Nervosin"
oryginalne proszki
zawsze z marką
"KOGUT" lecz nigdy
w opakowaniach. Proszek 10 k.

Przejazd № 8.

(starszy) Telef. 17-14
**Dr. FRANCISZEK
KOZIOLKIEWICZ**

mieszka obecnie Przejazd № 8.
front, I-e piętro.
Przyjmuje od 9 $\frac{1}{2}$ -12 i od 6-8 w.

Dr. S. KANTOR

Specjalista chorób skórnych, wen-
erycznych, dróg moczowych i
włosów Piotrkowska 144,
róg Ewangelickiej. Telef. 19-41.
Przyjmuje od 8 do 2 pp. i od
5 do 9 wiecz.

Dr. Zygmunt Ługowski

Konstantynowska 31, tel. 36-43.
Choroby kobiece i akuszerya.
Przyjmuje do 9 rano i od 2-5
po południu 1223

Dr. med. Bolesław Kozłowski

PIOTRKOWSKA 56, tel. 32-62
choroby uszu, nosa, gard-
ła i chirurgiczne 1649
przyjmuje do 11 r. i od 4-7 po poł.

Dr. Jelnicki

Choroby weneryczne, skó-
ry i dróg moczowych
ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70.
Przyjmuje: 9-12 i 5-8, pa-
nie 4-5. 1181

DAWAJCIE
WZAWCZASU ZNUŻONYM, osłabionym i NERWOWYM DOROSŁYM
OSŁABIŁYMI i mało rozwiniętym **DZIECIOM**
HEMATOGEN D^{ca} HOMMELA
PRZYMOCHCIAŁY SRODEK a skutek będzie wspaniały. Dostać można we wszystkich apte-
kach i składach aptecznych; prosimy zadać konieczne z nazwiskiem
Literature i broszury za darmo lekarzy wysyłamy bezpłatnie. D^{ca} HOMMELA
Fabryka Hematogenu D^{ca} HOMMELA, SpA ul. Smoleńska 33

PENSYONAT „WALENTYNÓWKA“
otwarty od 1-go maja.
w Czarnieckiej Górze
poczta Niekań, st. dr. żelaznej.
Wśród olbrzymich lasów; kąpiele rzeczne. Mieszkania po 2 poko-
je z werandą i kuchnią od 100 rubli. Pojedyncze pokoje z weran-
dą z całodziennym utrzymaniem i usługą po 2 rb. 50 kop. Forte-
pian na sali. 1510

Ona imponuje,
ponieważ zawsze elegancko
ubrana, po radę spieszy
zawsze do Schmechla
i Rosnera
Piotrkowska 100. 1715

**Zarząd Pabianickiej
7-mio klasowej Szkoły Handlowej**
niniejszem podaje do wiadomości, że egzaminy wstępne do
wszystkich klas odbywać się będą w d. 15, 16 maja, 18,
19 czerwca i 28, 29 sierpnia. — Podania na imię Dyrektora
przyjmuje kancelarya Szkoły. 1497

Dr. WATTEN
powrócił
Nowo-Spacerowa 7. 1518

Dr. W. Dutkiewicz
Choroby weneryczne,
skórne i dróg moczowych,
Ul.ica Nawrot 1, róg Piotr-
kowskiej.
9-12 i 5-8, panie 4-5.

Dr. Mittelstaedt
Mikołajewska 67.
Przyjm.: od 8-9 i pół rano 15-8
1 pół po poł. w niedziele i święta
tylko rano od 8-10

Dr. B. CZAPLICKI
ordynator szpitala Anny-Maryl
Piotrkowska 120. Tel. 52-55
Przyjmuje od g. 11-12 rano i od
5-6 $\frac{1}{2}$, p. p. w niedziele i święta
od 10-11 rano. 3447

Lecznica dentystyczna
Lek. dent. St. Dąbrowskiego
ul. Rozwadowska № 1
(róg Piotrkowskiej). 655
Czynna od 9 rano do 8 wieczór.

Dr. med. P. LANGBARD
były asystent kliniki berlińskiej
Zawadzka 10. Telef. 33-88.
Specjalista chorób wenerycz-
nych, przyjmuje od 8-1 i od
5-8 wiecz. Dla pań od 4-6,
osobna poczekalnia. Leczenie
rzeżączki i syphilisu najnowszymi
środkami. Szybkie i skuteczne
leczenie chronicznych stanów

Dr. Wacław Bernard
choroby weneryczne dróg mo-
czowych i skóry. Spacerowa
40 przy Andrzeja (9-1 i 5-8).

Dr. Marceł Gromski
CHOROBY DZIECI.
Telefon 22-77. Dzielna Nr. 9.
Przyjmuje codziennie: od 8-9 rano i od
3-5 po południu.